

ČASOPIS TRENČIANSKEHO OSVETOVÉHO STREDISKA V TRENČÍNE

KULTÚRNE ISPEKTRUM

SLOVO NA ÚVOD...

Vážené panie starostky, primátorky, páni primátori, starostovia, milí osvetári a priaznivci kultúry.

Prichádzame k vám s novým vydaním Kultúrneho spektra, ktorým vás oslovujeme už od roku 1991 a ktoré sa podľa ohlasov v minulom období stalo pre mnohých z vás zdrojom informácií o aktualitách v teórii a praxi kultúrno-osvetovej práce.

Tak ako všetko v živote každého človeka či spoločnosti podlieha zmenám, aj náš časopis sa od svojho zrodu vyvíjal nielen formou, ale aj obsahom. V posledných rokoch sme najmä z ekonomických dôvodov vydávali časopis len v elektronickej podobe. Týmto číslom, ktoré máte práve v rukách, mu vraciamе podobu tlačoviny. Prax ukázala, že táto forma je nenahraditeľná preto, že je hmatateľná, uchopiteľná, môžete si v nej listovať a s trochou poetiky možno dodať, že aj vonia. Pretože tak ako kniha, aj noviny či časopis vydaný tlačou nám dáva jedinečnú možnosť vdýchnuť jeho neopakovateľnú vôňu... Našou snahou je ponúkať naďalej pestrý, voňavý časopis, ktorý má ambíciu byť vaším spoločníkom a informátorom. Budeme sa snažiť prinášať správy nielen o tom, čo sa udialo, ale aj o tom, čo chystáme. Želáme si, aby sa vám Kultúrne spektrum v novom šate páčilo a bolo pre vás prínosom.

Samozrejme, privítame každú ďalšiu iniciatívu, prípadne pripomienky, ako časopis vylepšiť. Veríme, že nájdeme vo vašich radoch prispievateľov, ktorí ochotne a radi poinformujú o zaujímavých podujatiach a na stránkach nášho-vášho časopisu sa podelia o svoje skúsenosti a postrehy.

Naším stálym spolupracovníkom sa nemusíme zvlášť predstavovať. Avšak ostatné komunálne voľby priniesli personálne zmeny v mnohých mestách a obciach v regióne našej pôsobnosti, ktorým sa dostáva Kultúrne spektrum do rúk prvýkrát, a tak dovoľte, aby sme najmä im predstavili v krátkosti našu organizáciu, pripomenuli niektoré naše aktivity a možnosti ďalšej spolupráce.

O NÁS...

Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne je kultúrno-vzdelávacia inštitúcia zriadená Trenčianskym samosprávnym krajom. Naším základným poslaním je aktívne napomáhať cieľavedomému rozvoju kultúry a osvety na základe záujmov a potrieb občanov.

Sídlimе v kancelárskych priestoroch TSK a väčšinu podujatí organizujeme v priestoroch partnerských subjektov, prípadne v exteriéri alebo v prenajatých priestoroch.

Svoje poslanie plníme v rámci v územnej pôsobnosti okresov Trenčín, Nové Mesto nad Váhom a Bánovce nad Bebravou. Pôsobíme ako odborno-poradenské, vzdelávacie, metodické a informačno-dokumentačné centrum, organizujeme tvorivé aktivity v jednotlivých oblastiach kultúrno-výchovnej činnosti a podieľame sa na uchovávaní, ochrane a prístupňovaní hodnôt ľudovej kultúry. Odborne a organizačne pripravujeme a realizujeme tradičné i nové kultúrno-spoločenské a vzdelávacie podujatia regionálneho, nadregionálneho i medzinárodného charakteru pre všetky vekové a sociálne skupiny obyvateľov. Pri realizácii podujatí úzko spolupracujeme s miestnymi samosprávami, s regionálnymi kultúrnymi inštitúciami a ďalšími subjektmi.

Vzdelávanie, odborné poradenstvo a metodickú pomoc poskytujeme subjektom, ktoré sa zaoberajú kultúrno-osvetovou činnosťou, ako aj kolektívom a jednotlivcom záujmovej umeleckej činnosti v oblasti folklóru, ľudových remesiel, hudby, spevu, tanca, amatérskeho divadla a umeleckého slova, neprofesionálnej výtvarnej tvorby, amatérskej fotografie a filmu.

TO SME MY Predstavujeme vám náš tím

Ing. Mgr. Žaneta Matúšová
poverená riadením
TNOS v Trenčíne
032/6555320, 0901 918 805,
zaneta.matusova@tnos.sk

**ODDELENIE
ZÁUJMOVO-UMELECKEJ
A VZDELÁVACEJ ČINNOSTI**

Mgr. Viera Slivová
vedúca oddelenia, umelecké slovo,
zbory pre občianske záležitosti,
písomné zmienky a osobnosti
032/6555322, viera.slivova@tnos.sk

Jaroslava Kohútová
hudba, spev, tanec, folklór
032/6555324, jarka.kohutova@tnos.sk

Mgr. art. Zuzana Laurinčíková, ArtD.
divadlo, literárna tvorba, odborné vzdelávanie
kultúrno-osvetových pracovníkov a kronikárov,
vedenie knižnice TNOS
032/6555325, zuzana.laurincikova@tnos.sk

Mgr. Janka Masárová
výtvarníctvo, fotografia, film
032/6555323, janka.masarova@tnos.sk

Mgr. Andrea Štefinová
záujmové vzdelávanie, sociálna prevencia,
amatérska astronómia, zdravotná
a environmentálna výchova
032/6555325, andrea.stefinova@tnos.sk

...

Jana Tretinárová
referentka pre rozpočet a financovanie
032/6555321, jana.tretinarova@tnos.sk

Margita Janesová
referentka pre účtovníctvo
032/6555321, margita.janesova@tnos.sk

Sme pripravení na základe vašich požiadaviek a po zohľadnení našich finančných možností pomôcť pri konkrétnych podujatiach od tvorby scenára cez réžiu až po realizáciu programov v oblasti prvých písomných zmienok, národných tradícií, výročí významných udalostí a osobností, sociálnej prevencie, zdravotnej osvety, ekológie a podľa potreby i iných tematických oblastí.

Pre záujemcov zhotovujeme výtvarné návrhy a grafické spracovanie rôznych materiálov podľa ich požiadaviek (obecné noviny, pozvánky, plagáty, diplomy, pamätné listy a iné výtvarné práce).

Všetky aktuálne informácie o nás nájdete na našej webovej stránke www.tnos.sk a tiež aj na Facebooku.

Do vašich rúk sa dostáva nové číslo Kultúrneho spektra v printovej verzii, ktoré je pre mňa akýmsi darčekom k môjmu prvému roku fungovania v Trenčianskom osvetovom stredisku v Trenčíne. Rok, ktorému môžem dať prívlastok „nový“. Nových bolo (a stále aj je) pre mňa veľmi veľa vecí a som rada, že jednou z nich je aj opätovné vydanie nášho časopisu v podobe tlačoviny. Chceme vás podrobnejšie informovať o podujatiach, ktoré sme zorganizovali, alebo ktoré plánujeme zorganizovať. A ako vždy sa budeme snažiť pripraviť ich a zorganizovať čo najlepšie.

Touto cestou sa chcem poďakovať všetkým mojim kolegyniam a kolegovi za výbornú prácu a spoločne dosiahnuté výsledky v našom prvom spoločnom roku ☺.

Ďakujem všetkým spoluorganizátorom, starostom a starostkám, osvetovým a kultúrnym pracovníkom obecných úradov a všetkým, ktorí s nami spolupracujú a pomáhajú nám... bez vás by to nešlo.

*Ing. Mgr. Žaneta Matúšová,
poverená riadením*

**ODDELENIE INFORMAČNO-DOKUMENTAČNEJ,
EDIČNEJ A PROJEKTOVEJ ČINNOSTI**

Mgr. Anna Vražďová
vedúca oddelenia, zástupkyňa riaditeľky, informačná
a projektová činnosť, redigovanie Kultúrneho spektra,
ľudové remeslá
032/6555328, 0901 918 804, anna.vrazdova@tnos.sk

Ing. Vladimíra Kmeťová
redaktorka, grafické práce, administrácia web stránky
032/6555326, vladimira.kmetova@tnos.sk

Jana Muchová
redaktorka, grafické a edičné práce
032/6555325, jana.muchova@tnos.sk

Zdenko Štefánik
technik – foto a videodokumentácia, ozvučovanie, vodič
032/6555327, zdenko.stefanik@tnos.sk

Predchádzajúci rok bol aj rokom personálnych zmien v Trenčianskom osvetovom stredisku.

Dňom 1. 8. 2014 bola poverená riadením Trenčianskeho osvetového strediska v Trenčíne Ing. Mgr. Žaneta Matúšová.

Náš pracovný tím sa rozrástol aj o dve nové kolegyně – Mgr. Andreu Štefinovú (od 1. 1. 2015) a Mgr. art. Zuzanu Laurinčíkovú, ArtD. (od 1. 4. 2015).

Odchodom do dôchodku ukončili v minulom roku pracovný pomer bývalý riaditeľ Mgr. Vladimír Zvalený a odborné pracovníčky Ľubica Juričková a Anna Némethová, ktorým aj touto cestou ďakujeme za ich dlhoročnú činnosť a na zaslúženom oddychu im prajeme veľa zdravia a životnej pohody.

ČO NÁJDETE V ČÍSLE:

Naša anketa	str. 4 – 6
Informujeme	str. 7
Mozaika z podujatí TNOS	str. 8 – 21
Reprezentovali nás	str. 22
K Roku Ľudovíta Štúra	str. 23 – 24
Aktuálne grantové výzvy	str. 25
Čriepky zo zvykov našich predkov	str. 26
Ponuka zapožičania výstavy	str. 27

PRÍLOHA:

Kultúra a osвета v tlači

AKO SA VIDÍME MY?

Odpoveď na túto otázku ste sa práve dozvedeli po prečítaní úvodných slov o našej organizácii, ktorá je tu pre vás všetkých. Predstavili sme náš tím a oblasti, ktorým sa venujeme. Keďže sme boli zvedaví, ako nás vnímajú spolupracovníci a partneri, pátrali sme po ich názoroch, myšlienkach a postrehoch.

AKO NÁS VIDÍTE VY?

S touto otázkou sme oslovili niekoľko našich spolupracovníkov. Ich výber nebol náhodný. Títo ľudia predstavujú akúsi základnú „vzorku“ z rôznorodej mozaiky starostov, osvetárov, aktivistov záujmovej umeleckej činnosti – výtvarníkov, folkloristov, fotografov, remeselníkov a cezhraničných partnerov, s ktorými komunikujeme pri našej práci.

Spýtali sme sa ich:

1. Ako vnímate Trenčianske osvetové stredisko (čo si predstavujete pod pojmom TNOS)?
2. Aké sú vaše skúsenosti, kontakty a spolupráca s TNOS?
3. Pri akej príležitosti sa najčastejšie kontaktujete s TNOS?
4. Aké sú vaše očakávania od TNOS, predstavy ďalšej spolupráce v budúcnosti?
5. Prípadne ak vám ešte niečo napadne, čo považujete za dôležité...

Mgr. A. ANTONÍN MACH

riaditeľ Klubu kultury Uherské Hradiště (ČR)

Trenčianske osvetové stredisko je pro Klub kultury Uherské Hradiště dlouholetým, dá se říct, že i osudovým partnerem. Hlavním nosným atributem tohoto partnerství je tradiční spolupráce ve všech oblastech kultury moravsko-slovenského pomezí. Nepočítaně společných slavností, festivalů, výstav a mnoho dalšího zcela přirozeně a bez hranic vstupují do každodenních životů lidí, a to bez rozdílu národnosti. TNOS je pro Klub kultury Uherské Hradiště zcela zásadní institucí, se kterou nás pojí nejenom historická vazba a dlouholetá tradice. TNOS je pro nás navíc i zárukou, že naše společné projekty jsou v dobrých rukou.

MILAN VACULÍK

starosta obce Starý Hrozenkov (ČR)

TNOS je naším hlavním kulturním partnerem na slovenské straně, s kterým máme dlouhodobou spolupráci vo viacerých oblastiach. Už niekoľko desaťročí organizujeme tradičné Kopaničárske slavnosti, pre ktoré je tento ročník jubilejný, v poradí už 55. Pred sedemástimi rokmi sme spolu založili tradíciu Moravsko-slovenského festivalu

dychových hudieb, spolupracujeme na Hrozenkých slavnostiach a Dožinkoch. Do Starého Hrozenkova každoročne na pozvanie TNOS a KK UH prichádzajú výtvarníci a fotografi z regiónov Trenčín a Uherské Hradiště, pre ktorých u nás vytvárame podmienky na ich stretávanie sa.

Na TNOS sa obraciam pri príprave rôznych kultúrnych a spoločenských akcií, pričom sa stretávam s ústretovosťou a profesionálnym prístupom. Našu spoluprácu a kontakty hodnotím ako veľmi dobré.

Vždy som v dobrom závidel partnerskej obci Drietoma servis, ktorý na slovenskej strane poskytujú organizácie typu TNOS. Výhodou je, že vždy počas svojej existencie mali záštitu vo svojom zriaďovateľovi. V súčasnosti ním je Trenčiansky samosprávny kraj.

Tešila ma aj spolupráca na spoločnom cezhraničnom projekte Remeslo bez hraníc financovanom z EÚ. Vďaka nemu sme s TNOS urobili výstavu remeselníkov z oboch strán hranice v našom kultúrnom dome, o ktorú bol veľký záujem. Súčasťou projektu bol tiež remeselný jarmok, ktorý sa stal už tradičným sprievodným podujatím Kopaničárskych slavností. V budúcnosti uvítam zo strany TNOS ďalšie nápady na spoločné projekty, ktoré by k nám priniesli nové výstavy a podujatia. Želám si, aby naša spolupráca pokračovala a bola trvalá.

Ing. MICHAL KRIŽAN

starosta obce Adamovské Kochanovce

V spolupráci s Trenčianskym osvetovým strediskom sme 30. apríla 2015 v Adamovských Kochanovciach pre občanov a širokú verejnosť organizovali spomienkovú slávnosť „Stáli pri svojom národe“ venovanú Jankovi Štúrovi a nášmu rodákovi Vladimírovi Royovi.

Slávnosť sa konala v kultúrnom dome a moderovala

ju Viera Slivová. Z nášho pohľadu je ťažké hodnotiť samotné podujatie, nakoľko sme boli spoluorganizátormi. Avšak slzy dojatia v nejednej tvári v radoch divákov, pozitívne emócie a záverečný potlesk jasne vyjadrili spokojnosť so samotnou akciou. Týmto chcem srdečne poďakovať Trenčianskemu osvetovému stredisku za spoluprácu a už teraz sa teším na ďalšie spoločne pripravované akcie. Z nášho pohľadu a aj spätnej väzby od divákov vieme, že pokiaľ budeme chcieť zorganizovať kvalitnú akciu, sú tu vždy profesionáli z Trenčianskeho osvetového strediska, na ktorých sa môžeme plne spoľahnúť. Zároveň s istotou vedia naplniť aj tie najvyššie očakávania o úrovni každej akcie. Preto budeme radi, ak ich aj naďalej budeme môcť kontaktovať a spoliehať sa na ich organizačné schopnosti a skúsenosti.

Ing. MARTIN BEŇATINSKÝ

starosta obce Lubina

TNOS vnímam ako organizáciu, ktorá je dôležitou kultúrnou inštitúciou pôsobiace ako garant kvality a dôvery pri spolupráci so samosprávou na poli organizácie a metodického vedenia kultúrnych podujatí.

Skúsenosti so spoluprácou sú veľmi dobré až nadštandardné, hlavne pri organizovaní a vedení podujatí, ako napríklad Podjavorinské folklórne slávnosti,

Slávnosti bratstva Čechov a Slovákov na Veľkej Javorine.

Najčastejšie sa kontaktujeme pri organizovaní folklórnych podujatí, metodickom vedení a poradenstve.

Očakávame pokračujúcu spoluprácu nadväzujúcu na dlhoročné skúsenosti pri pôsobení a vedení kultúrneho využitia našich občanov počas organizovaných akcií.

MIROSLAV GABRHEL

kultúrny pracovník v Dolnej Súči

TNOS vnímame ako garanta väčších kultúrnych podujatí konaných na území Trenčianskeho kraja, ktorý pomáha spájať a udržiavať kultúrne tradície rôznych žánrov. Spolupracuje s ministerstvom kultúry, vypracováva projekty, ktoré realizuje a metodicky usmerňuje v úzkej spolupráci s obcami a kultúrnymi inštitúciami nášho kraja.

S TNOS už dlhoročne spolupracujeme pri usporadúvaní celoštátnych prehliadok detských a mládežníckych dychových hudieb Slovenska a celoštátnych prehliadok folklórnych skupín pod názvom Nositeľia tradícií.

Pri našej spolupráci radi komunikujeme so všetkými pracovníkmi TNOS, ale najčastejšie komunikujeme s Mgr. Annou Vraždovou pri vypracovávaní projektov v rámci kultúry, Jarkou Kohútovou v oblasti organizovania spoločných prehliadok a súťaží, kde sme spoluorganizátormi alebo kde účinkujú naše súbory, s Jankou Muchovou a Ing. Vladimírou Kmeťovou pri zabezpečovaní grafickej a jazykovej úpravy i tlače obecných novín Hlasy spod Krásina.

Spolupráca s pracovníkmi TNOS je veľmi dobrá. Sú vždy ochotní a ústretoví a pracujú na profesionálnej úrovni vo svojej oblasti. Veľmi radi s nimi spolupracujeme a obraciam sa na nich s našimi problémami. Dlhodobu podporujú kultúrne aktivity a propagujú naše súbory, folklór a dychovú hudbu v širokom okolí.

Dúfame, že spolupráca s TNOS bude aj naďalej pokračovať na rovnakej úrovni ako doposiaľ, ak nie aj lepšie. Práve pracovníkom TNOS veľa pracovných úspechov, veľa nových nápadov a vydarených kultúrnych podujatí, ktoré organizujú a tým pomáhajú zachovať tradície našich predkov.

HELENA MATUŠČINOVÁ

kultúrna pracovníčka v Omšeni

Keď počujem TNOS, zmocní sa ma veľmi dobrý pocit, pretože všetky podujatia, ktoré organizujú a ktorých sa aj my zúčastňujeme, majú vysokú profesionálnu úroveň, či sú to rôzne školenia, exkurzie, ukážky ZPOZ, folklórne podujatia, ocenenia pracovníkov kultúry atď. Spolupráca s pracovníčkami je tiež na veľmi dobrej úrovni. Vždy

keď potrebujeme pomocť pri rôznych druhoch podujatí, alebo poradiť pri vypracovávaní projektov, ochotne pomôžu a poradia. Môžem povedať, že vzťahy medzi nami sú nadštandardné, dokonca priateľské. Želáme si, aby naša dobrá spolupráca pretrvala aj do budúcnosti.

JOZEF VYDRNÁK

výtvarník

TNOS vnímam ako organizáciu, vďaka ktorej žije a funguje kultúra v rámci Trenčianskeho kraja.

Ako výtvarník si zvlášť cením, že podpora neprofesionálnej výtvarnej tvorby v TNOS úspešne funguje už veľa rokov i vďaka dobre vypracovanému systému podpory amatérskej tvorby, tiež i vďaka manažérskemu a odbornému krytiu tých-

to aktivít, spolupráci s NOC a s ostatnými kompetentnými inštitúciami. Je to veľká podpora i liaheň nových talentov. Začínajúci výtvarník potrebuje niekde svoju tvorbu najskôr vystaviť, zúčastniť sa súťaže či diskusie na úrovni Združenia neprofesionálnych výtvarníkov, ktoré TNOS tiež zastrešuje.

Ďalším faktorom z môjho pohľadu je i podpora fotografickej tvorby nadšencov fotografie prostredníctvom súťaže amatérskej fotografie AMFO, Fotostrediska, fotokupiny Méta. To všetko sa potom zúčtuje vo veľkom počte talentovaných ľudí a výbornou reprezentáciou kultúrnej úrovne Trenčianskeho kraja nielen v rámci Slovenska, ale i v rámci napr. partnerských regiónov Európy i iných kontinentov.

Kultúra šľachtí každého človeka. A hoci niektorí hovoria, že sa bez nej dá zaobiť, myslím, že opak je pravdou. Kultúrne rozhladený či do kultúry aktívne sa zapájajúci človek je veľkým prínosom pre celú spoločnosť, ktorá sa potom javí ako spoločnosť dobrých a charakterných ľudí s pozitívnu pridanou hodnotou.

S TNOS spolupracujem už od začiatku 90. rokov. Najskôr to bola účasť na veľkom množstve podujatí s výtvarným zameraním. Neskôr, už ako profesionálny výtvarník, som sa týchto podujatí zúčastňoval z „druhej strany stola“ – ako porotca, komisár či kurátor. Môžem spomenúť veľmi zaujímavý celoslovenský projekt s názvom MISIA, ktorý na roky 2012–2013, pri príležitosti C-M jubilea, iniciovala Mgr. Janka Masárová. Úžasné na tom bolo, že táto myšlienka oslovila neprofesionálnych účastníkov v rámci celého Slovenska. A tak tvorivé sympóziu, ktoré TNOS zorganizovalo v roku 2012, pokračovalo i v roku 2013 a vytvorené diela reprezentovali toto C-M jubileum formou putovnej výstavy na viacerých miestach Slovenska. No nebola to reprezen-

tácia len C-M jubilea a autorov, ale aj výborná vizitka práce TNOS, na pôde ktorého vznikla táto na Slovensku ojedinelá aktivita v oblasti neprofesionálnej výtvarnej tvorby.

V roku 2014 ma tešila spolupráca na cezhraničnom projekte (opäť k pripomenutiu si C-M dedičstva) pod názvom: MISIA v kontextoch a súvislostiach. Hlavným manažérom a koordinátorom projektu za TNOS bola Mgr. Anna Vraždová. Vznikli originálne výstupy propagujúce 18 miest súvisiacich s C-M misiou na Slovensku a v ČR – na Morave.

Výstupy projektu boli vo forme originálnej špecifickej bibliofilie, skladačky s mapkou lokalít a veľkorozmerných obrazovo-textových tabúl. Zvlášť zaujímavé (z pohľadu dlhodobej propagácie C-M lokalít) sú veľkorozmerné tabule obsahujúce texty i obrazové ilustrácie jednotlivých C-M lokalít. Umožňujú zviditeľňovanie týchto miest, ako aj výsledky práce TNOS nielen na Slovensku, ale i v zahraničí v časovom horizonte viacerých rokov, počas ktorých táto kolekcia bude putovať po Slovensku, Morave a zahraničí.

Moje kontakty s TNOS sú počas celého roka z dôvodu môjho záujmu a osobnej účasti na organizovaných periodických výstavách vo výstavných priestoroch TSK. Informácie o týchto a ďalších podujatiach pravidelne dostávam i do mojej emailovej schránky, vďaka vybudovanému informačno-adresnému systému na TNOS. Ďalšou kontaktnou rovinou je moja účasť či už ako porotcu, predsedu poroty, komisára výstav či grafika katalógov k výstavám a podujatiam, ktoré na krajskej či celoslovenskej úrovni organizuje TNOS v oblasti neprofesionálnej výtvarnej a fotografickej tvorby.

Ako spoluzakladateľ a koordinátor výtvarnej sekcie Medzinárodného výtvarno-literárneho sympózia ORA ET ARS SKALKA sa už od roku 2008, každoročne až doteraz, kontaktujem s TNOS, ktoré patrí medzi významných a kľúčových spoluorganizátorov tohto podujatia a patrí mu veľké poďakovanie zo strany výtvarno-literárnej obce i návštevníkov Skalky pri Trenčíne, rovnako ako i vedeniu TSK, za podporu tohto sympózia.

Dobrou správou tiež je, že sa môžem kontaktovať s dňami a podujatiami TNOS doslova každý deň, cez dobre riešenú a pravidelne doplňovanú webovú stránku TNOS. Stránka má bohaté obrazovo-textové portfólio a umožňuje dostatočne vyčerpávajúco informovať návštevníka o chystaných a i už zrealizovaných podujatiach.

Ing. JÁN ZEMAN

košíkár, majster ľudovej umeleckej výroby

Trenčianske osvetové stredisko patrí k tým organizáciám, kde činnosť vysoko prekračuje pracovnú náplň a vytvára komplexné zabezpečenie podujatí a má záujem o zachovanie kultúrneho dedičstva v každej oblasti.

Môj prvý kontakt s TNOS prišiel z iniciatívy Mgr. Vraždovej, ktorá ma oslovila spolupracovať na projekte zameranom na majstrov košíkárov a propagovanie košíkárskeho remesla. Odvtedy spolupracujeme už veľa rokov a vždy sa stretávam s úprimnou ochotou vytvoriť milé podmienky na každom podujatí. Vždy v predstihu dostávam podrobné informácie o organizácii podujatí v oblasti tradičnej ľudovej kultúry. Na každej akcii je vytvorené prostredie s pokojnou atmosférou, zabezpečená spolupráca s ostatnými usporiadateľmi a operatívna možnosť pri akejkoľvek zmene.

Termíny podujatí TNOS mi vždy zašlú v dostatočnom

časovom predstihu, aby som sa vedel na ne riadne pripraviť. Účasť na týchto podujatiach je pre mňa účasťou ako na milej návšteve. Pri vydávaní košíkárskeho časopisu „Koš(nov)iny“ sme boli v kontakte skoro každý týždeň. Priebežne sa informujeme o podujatiach v našom okolí a hľadáme možnosti stretávania sa.

Pri otvorení internetovej stránky TNOS sa zjaví množstvo podujatí, kontakty na zaujímavých ľudí v oblasti folklóru, remesiel a iných záujmových činností. Pri organizovaní výstav, vernisáží a seminárov k rôznym výročiam a činnostiam som sa stretol s vysokou profesionalitou spracovania množstva exponátov a milým ľudským prístupom ku každému z účastníkov. Materiály spracované v minulom roku k výročiu vierozvestcov Cyrila a Metoda majú nielen historickú, ale i etnografickú úroveň hodnú akademickej ustanovizne.

Okrem organizovania podujatí s remeselnou tematikou, očakávam ďalšiu spoluprácu pri stretávaní sa remeselníkov, a tým rozvoja remesla. Mapovanie a dokumentovanie remesiel, vydávanie pomôcok pre remeselníkov, resp. záujemcov o remeslo, spolupráca remeselníkov rôzneho zamerania, tvorba nových estetických a úžitkových predmetov, výtvarná spolupráca s architektmi a výtvarníkmi. Návrhy pre výuku v školách s regionálnou výchovou, doplnkové vyučovanie na školách s podobným zameraním jednotlivých remesiel. Napríklad pre odbor krajčír – čipkárstvo, pre odbor stolár – košíkárstvo, pre odbor klampiár – drotárstvo a pod.

JUDr. ŠTEFAN MAJTÁN

amatérsky fotograf, člen Fotostrediska a fotoskopiny Méta

TNOS vnímam ako inštitúciu, ktorá podporuje a propaguje amatérsku tvorbu či už výtvarnú, fotografickú, divadelnú a folklórnu.

So zamestnancami som najskôr prišiel do kontaktu pri výkone mojej profesie finančného kontrolóra a následne som sa zapojil aj do činnosti Fotostrediska a Združenia výtvarníkov pri TNOS.

U zamestnancov TNOS najviac oceňujem ich profesionálny a ľudský prístup pri organizovaní jednotlivých akcií, najmä vernisáží, ako sú AMFO, Výtvarné spektrum a ORA ET ARS.

Očakávam, že zostanú vo svojom trende a pri zlepšení financovaní budú môcť rozšíriť svoje aktivity.

Ing. VENDELÍN SEDLÁČEK

vedúci folklórnej skupiny Rozvadžan

Ako vnímate Trenčianske osvetové stredisko (čo si predstavujete pod pojmom TNOS)?

To je ľahká otázka, ja si ihneď predstavím Jarku Kohútovú.

Aké sú vaše skúsenosti, kontakty a spolupráca s TNOS?

Skúsenosti sú len najlepšie, lebo spolupráca s TNOS je na veľmi profesionálnej úrovni.

Pri akej príležitosti sa najčastejšie kontaktujete s TNOS?

S TNOS sa kontaktujeme najčastejšie pri organizovaní kultúrnych podujatí, rôznych školení a pri pravidelnej pomoci pri vedení nášho FS od Jarky Kohútovej.

Aké sú vaše očakávania od TNOS, predstavy ďalšej spolupráce v budúcnosti?

Dúfam, že s TNOS budeme naďalej spolupracovať tak ako doteraz a naša vzájomná spolupráca sa bude naďalej rozvíjať.

Ďakujeme našim respondentom za to, že vyjadrili svoje názory, spokojnosť s celkovou spoluprácou i konkrétnymi zamestnancami. Sú to ľudia, s ktorými radi spolupracujeme, spoločne organizujeme podujatia, s niektorými často, s inými príležitostne. Anketu sme nerobili s cieľom počuť chválu, aj keď každý človek sa poteší, ak jeho práca má zmysel a druhí si ju vážia. Takže za pochvalu ďakujeme a tešíme sa z nej. Je pre nás povzbudením a zároveň záväzkom do budúcnosti.

Ak vás ich slová zaujali či inšpirovali, aby ste nás navštívili a spoznali, budeme radi.

Ešte viac sa budeme tešiť, ak sa aj vy pridáte k našim spokojným klientom. A nezabudnite: ak ste s nami spokojní, povedzte to iným. Ak nie ste spokojní, povedzte to nám, aby sme sa vedeli zlepšiť.

Anketu pripravila Mgr. Anna Vraždová

VIETE, ŽE...

... vláda schválila nový zákon o kultúrno-osvetovej činnosti?

Vláda Slovenskej republiky schválila 4. 3. 2015 nový zákon o kultúrno-osvetovej činnosti. Do platnosti by mal vstúpiť v auguste.

Potrebu nového zákona o kultúrno-osvetovej činnosti vyvolala aplikačná prax po viac ako 10-ročných skúsenostiach s kultúrno-osvetovou činnosťou po tom, čo boli odovzdané zriaďovateľské kompetencie k osvetovým zariadeniam do pôsobnosti orgánov územnej samosprávy.

V záujme zdôraznenia kultúrnej podstaty obsahového zamerania osvetovej činnosti a v súvislosti s pôsobnosťou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky sa zákonom zavádza užšie špecifikovaný pojem kultúrno-osvetová činnosť, ktorý sa bežne používa v súčasnej kultúrno-spoločenskej a výchovno-vzdelávacej praxi.

Zákon sa prioritne týka nehmotného kultúrneho dedičstva, neformálneho vzdelávania, neprofesionálnej umeleckej tvorby, záujmovej umeleckej činnosti a definovaniu činností kultúrno-osvetových zariadení v týchto oblastiach.

Zákon prinesie najmä zmenu vo vykonávaní evidencie kultúrno-osvetovej činnosti na krajskej a celoslovenskej úrovni. Momentálne evidencie vedú kultúrno-osvetové zariadenia, ktorým ale chýba jednotná metodika a jednoznačne určená zodpovednosť. Zavedenie novej legislatívnej normy okrem systému evidencie určí aj zodpovedné subjekty, spôsob a rozsah zberu dát. Cieľom zákona o kultúrno-osvetovej činnosti je systematické mapovanie týchto zariadení, hviezdární a planetárií, jednotlivcov a kolektívov z oblasti záujmovej umeleckej činnosti a neprofesionálnej umeleckej tvorby, ktorí sa aktívne podieľajú na rozvoji miestnej a regionálnej kultúry.

Zriaďovateľom alebo zakladateľom kultúrno-osvetového zariadenia môže byť ústredný orgán štátnej správy, samosprávny kraj alebo obec. Ministerstvo kultúry zriaďuje dve kultúrno-osvetové zariadenia s celoslovenskou pôsobnosťou: Národné osvetové centrum v Bratislave (so všeobecným zameraním) a Slovenskú ústrednú hviezdáreň v Hurbanove (so špecializovaným zameraním).

Zdroj: <http://www.culture.gov.sk/aktuality-36.html?id=497>

ZAPÍŠTE SI DO DIÁRA

26. 7.	✍️ XXIII. Slávnosti bratstva Čechov a Slovákov na Veľkej Javorine
29. 8.	✍️ Krajské oslavy 71. výročia SNP na Jankovom Vríšku
4. 9. – 4. 10.	✍️ Trenčiansky hrad – 52. ročník Celoštátnej súťaže neprofesionálnej výtvarnej tvorby Výtvarné spektrum 2015
10. 9.	✍️ Trenčín – Seminár k verbálnej a neverbálnej komunikácii s PhDr. Oľgou Škvareninovou, PhD.
16. 9.	✍️ Art Kino Metro, Trenčín – Filmový večer s Milom Kráľom – Známy televízny a divadelný herec, muzikant Milo Kráľ sa tentoraz predstavuje verejnosti ako filmový režisér. Premietanie sa uskutoční za jeho osobnej účasti a po skončení projekcie porozpráva o svojich zážitkoch z umeleckého prostredia
25. – 26. 9.	✍️ Výmena skúseností ZPOZ na Horehronie a gemersko-malohontský región (Brezno, Čierny Balog, Hnúšťa, Rimavská Sobota, ...)
26. 10.	✍️ Kursalon Trenčianske Teplice – Slávnostné odovzdávanie ocenení kultúrno-osvetovým pracovníkom, pracovníkom múzeí, knižníc, galérií, kronikárom, aktivistom záujmovej umeleckej činnosti, záujmového vzdelávania a iným pri príležitosti Dňa kultúrno-osvetových pracovníkov
6. 11. – 30. 11.	✍️ Výstavné priestory TSK – Medzinárodná súťažná výstava fotografií FOPO – Fotografie pomedzia – Fotografie pomezí (uzávierka prác 30. 9. 2015)

VEŠMÍR OČAMI DETÍ

Tradičná prehliadka výtvarnej tvorby detí a žiakov

Planéty, mimozemšťania, rakety, kozmonauti... Tieto motívy v rôznych podobách a farbách mali možnosť vidieť návštevníci 30. ročníka výstavy Vesmír očami detí, ktorá sa konala v dňoch 2. až 20. marca 2015 v priestoroch vestibulu Okresného úradu v Trenčíne.

Vernisáž výstavy bola spojená so slávnostným vyhodnotením regionálneho kola celoslovenskej výtvarnej súťaže Vesmír očami detí, ktoré pre okresy Bánovce nad Bebravou, Nové Mesto nad Váhom a Trenčín každoročne zabezpečuje Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne. Vyhlasovateľom súťaže je Slovenská ústredná hviezdáreň v Hurbanove. V tomto roku sa do nej zapojilo 17 MŠ, 25 ZŠ a 6 ZUŠ s krásnym počtom výtvarných prác – 605. Aj po tridsiatich rokoch vývoja súťaže je úžasné sledovať, že fantázia deťom nechýba a je nekonečná ako samotný vesmír.

Žiaci a študenti sa popasovali s testami v súťaži ČO VIEŠ O HVIEZDACH?

Regionálne kolo celoslovenskej vedomostnej súťaže Čo vieš o hviezdach?, ktorej vyhlasovateľom je Slovenská ústredná hviezdáreň v Hurbanove, organizujeme každoročne spolu s Hviezdárňou v Partizánskom.

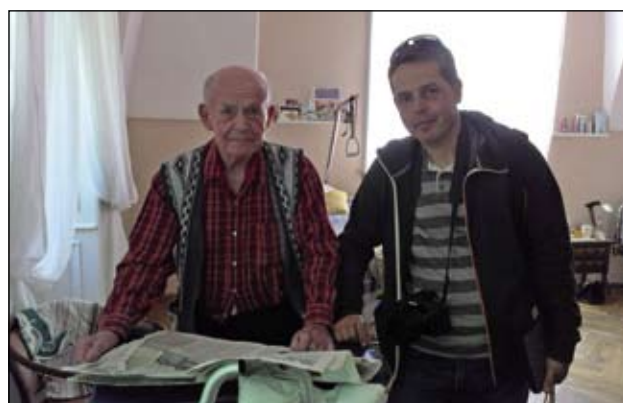
Pre žiakov a študentov základných a stredných škôl z okresov Trenčín a Nové Mesto nad Váhom sa súťaž tradične konala na ZŠ sv. Svorada a Benedikta v Trenčíne 24. marca 2015. Teší nás, že sa v tomto roku záujem o astronómiu zvýšil, o čom svedčí i väčšia účasť v súťaži v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi. Svoje vedomosti si prišlo zmerať 29 mladých astronómov. Postup do krajského kola a vecnú cenu získali prví traja v každej z troch súťažných kategórií. Všetci súťažiaci si so sebou odniesli diplom za účasť a veríme, že i cennú skúsenosť.

ODŠTARTOVALI SME SÉRIU BESIED V SENIORVILLE TRENČÍN

Pretože nám záleží na aktívnom prežívaní života starších občanov, odštartovali sme v mesiaci apríl sériu besied v zariadení sociálnych služieb Seniorville Trenčín. Pookriat', zohriať si dušu príjemnými stretnutiami a rozšíriť si vedomosti v rôznych oblastiach môžu seniori jedenkrát za mesiac.

Prvú aprílovú besedu sme v spolupráci s Verejnou knižnicou M. Rešetku v Trenčíne venovali významnej osobnosti slovenských dejín Ľudovítovi Štúrovi. Zaujímavosti z jeho života seniorom porozprávala Eva Struhárová z oddelenia bibliografie a regionálnych dokumentov trenčianskej knižnice.

V máji prijal naše pozvanie na priateľské stretnutie v Seniorville Trenčín známy trenčiansky fotograf Radovan Stoklasa, ktorý sa venuje fotografovaniu spravodajskej fotografie a sociálneho dokumentu...

PREČO SOM NA SVETE RÁD/RADA?

Choroba menom závislosť

„V živote človeka sú len dve cesty. Cesta pokory a cesta pýchy. Piješ? Si pyšný. Fajčíš? Si pyšný. Droguješ? Si pyšný. Si gambler? Si pyšný. Ak to nerobíš, si pokorný a máš šťastné srdce.“

Aj týmito slovami sa 10. apríla 2015 v kongresovej sále Trenčianskeho samosprávneho kraja prihovárал žiakom a študentom laický poradca v oblasti závislostí Marián Daubner na besede s názvom Drogy a iné závislosti. Spolu s ním prijali naše pozvanie aj prezident Asociácie klubov abstinujúcich Slovákov Ján Dudák a Peter Marko z Klubu abstinujúcich priateľov v Prievidzi. Z dvoch stredných a jednej základnej školy si približne 120 mladých ľudí prišlo vypočuť životné skúsenosti ľudí závislých od alkoholu či hracích automatov.

Beseda bola spojená s prehliadkou a otvorením 20. ročníka celoštátnej putovnej výstavy s protidrogovým

zameraním Prečo som na svete rád/rada, ktorá je súčasťou celoslovenského protidrogového výtvarného projektu Ministerstva kultúry SR k prevencii drogových závislostí. Autori výstavy vo veku od 14 do 18 rokov formou výtvarných výpovedí vyjadrili svoj postoj k drogám a k závislosti. Pre záujemcov bola výstava sprístupnená v priestoroch Úradu TSK do 30. apríla 2015. Navštívili ju študenti a žiaci niekoľkých základných a stredných škôl a ohlasy boli veľmi pozitívne.

DEŇ MATIEK v C&S Trenčín-Juh

Mesiac máj je nepochybne jedným z najkrajších mesiacov v roku. Všetko navôkol kvitne a príroda nám ukazuje svoju nádheru. V máji si tiež pripomíname jeden z najkrajších sviatkov v roku – Deň matiek. Pri tejto príležitosti sme sa rozhodli vľúdny slovom a drobným darčekom spríjemniť chvíle klientkam Centra sociálnych služieb Trenčín-Juh. O zaujímavý kultúrny program sa postarali nadaní žiaci zo Základnej umeleckej školy K. Pádivého v Trenčíne.

MÁME RADI ŠŤASTNÉ KONCE

Výtvarná súťaž vyhlásená pri príležitosti Roka Ľudovíta Štúra 2015

Deti a žiaci z okresov Trenčín, Nové Mesto nad Váhom a Bánovce nad Bebravou sa v máji zapájali do výtvarnej súťaže Máme radi šťastné konce na tému slovenských ľudových rozprávok a povestí od Pavla Dobšinského, predstaviteľa štúrovskej generácie. Vybrať spomedzi 430 súťažných prác tie najlepšie bola naozaj ťažká úloha, pretože mnohé z nich mali svoje čaro. Každá súťaž má však svojich víťazov a porota vybrala v 5 kategóriách po 5 výtvarných diel. Výstava víťazných a vybraných prác je sprístupnená v priestoroch vestibulu Okresného úradu v Trenčíne od 11. júna do 9. júla 2015.

Víťazom ešte raz srdečne gratulujeme!

Mgr. Andrea Štefinová

UČILI SME SA ZDOBIŤ MEDOVNÍČKY

História medu siaha ďaleko do dávnej minulosti. Už človek v praveku zúročil myšlienku zamiesť vtedy od divých včiel múku s medom a z tohto cesta upiecť sladký pagáč v hlinenej formičke. Takéto výrobky mali v začiatkoch len primitívnu podobu, skromnú chuť, akosť.

Staroveké národy považovali med za stravu bohov, a preto im pri obetných slávnostiach obetovali medové pečivá. Samotná história pečenia medovníkov siaha až do starovekého Ríma, kde sa v období stredoveku medovníky vyrábali najmä v kláštoroch. Až v 16. storočí začali vznikať samotné cechy medovníkárov. Každý jeden medovníkár mal svoj vlastný „tajný“ recept, ktorý sa líšil chuťou či vôňou. Takéto medovníčky boli rozšírené najmä v mestskom prostredí. Až neskôr prostredníctvom púť, jarmokov sa dostávali na vidiek. Mládenci zvykli svojmu dievčaťu na znak lásky darovať medovník v podobe srdca. Deťom zas rodičia priniesli z jarmoku medovníkového, koníka, podkovičku, bábiku, vojaka a mnohé ďalšie aj s náboženským motívom. Majster medovníkár musel byť zároveň aj zručným rezbárom. Medovníky, ktorými boli ľudia obdarováni, sa často vystavovali v prednej izbe v oknách. Zjesť sa mohli až neskôr. V prvopočiatkoch sa medovníky pekli v hlinených, prípadne kamenných formách,

neskôr v jednoduchých, okrúhlych, drevených formách bez ozdôb. Najväčší rozmach – rozkvet pečenia medovníkov nastal v 17. – 18. storočí, kedy sa začali na otláčanie medovníkového cesta používať bohato vyrezávané formy, ktoré si šikovní majstri medovníkári zhotovovali sami alebo si ich dali vyrobiť rezbárom na objednávku. Medovníkárstvo ako remeslo podľa historických prameňov má svoje korene v Nemecku, odkiaľ sa dostalo až k nám. Takzvané medovníkárske cechy vznikali vo väčších mestách – Bratislave, Bardejove, Prešove, Trnave v 17. storočí, ale aj napr. v Banskej Bystrici, Košiciach v 17. – 19. storočí, pridružila sa aj Rožňava a postupne ďalšie mestá... Koncom 19. storočia v súvislosti s postupným úpadkom medovníkárskeho remesla, zaniká i používanie drevených medovníkových foriem. Nahradili ich lacnejšie, hromadne vyrábané plechové formičky, používané pri pečení dodnes.

V súčasnosti sa často zamieňajú slová perníkár – medovníkár, perník – medovník. Pôvodné remeslo medovníkárov zahŕňalo výlučne spracúvanie medového cesta (med, ražná alebo pšeničná múka a voda). Cesto sa vtlačalo do drevených bohato zdobených foriem. Číže medovník je z medového cesta, v ktorom je med.

V perníku je menej kvalitný med, pridané perníkové koreniny, najmä zázvor, ako aj cukor.

Voňavé, zdobené perníky, aj klasické medovníky patria na naše stoly najmä počas Vianoc a v mnohých domácnostiach aj cez Veľkú noc.

Aj u nás v Trenčíne máme skvelú majsterku sveta – medovníkárku, ktorej učarovala vôňa medovníka, Máriu Murárikovú. Svoju remeslu sa venuje už viac ako tridsať rokov. Pred veľkonočnými sviatkami 7. marca 2015 Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne usporiadalo Tvorivú dielničku zdobenia veľkonočných medovníkov v Kultúrnom centre na Dlhých Honoch v Trenčíne už so spomínanou Máriou Murárikovou. Dámy, ktoré sa zúčastnili popoludňajšej dielničky zdobenia medovníčkov, sa naučili pod odborným dohľadom majsterky sveta správne vyrobiť, vyšľahať polevu, vyrobiť si kornútok na zdobenie, dozvedeli sa, aké prvky, triky sa dajú využiť na samotné zdobenie, koľko minút môže trvať výzdoba jedného medovníčka. Jednoducho načerpali inšpiráciu pre svoju tvorbu a zistili, čo všetko sa dá, keď je chuť...

Popoludnie uplynulo veľmi rýchlo a žienky odchádzali domov spokojné, s krabičkou vlastnoručne vyzdobených medovníčkov... Keďže napečené, voňavé, lesklé medovníčky priniesla už upečená Majka Muráriková, dohodli sme sa, že takýto minikurz – dielničku musíme zopakovať a zamerať na samotné upečenie medovníka... UŽ TERAZ SA TEŠÍME...

Text a foto: Jaroslava Kohútová

EFEKTÍVNA KOMUNIKÁCIA A METODIKA OBČIANSKÝCH OBRADOV A SLÁVNOSTÍ

*Ludia zabudnú, čo si povedal,
ľudia zabudnú, čo si urobil,
ale nikdy nezabudnú,
ako sa s tebou cítili.*

Slovami Matky Terezy, aby sa frekventanti seminára spoločne dobre cítili v priestoroch Trenčianskeho samosprávneho kraja, sa začal seminár o komunikácii, ktorá je veľmi dôležitá v živote každého človeka.

Lektor PhDr. Dušan Gallo, riaditeľ Regionálneho vzdelávacieho centra v Martine, sa v teoretickej časti zaoberal základmi efektívnej komunikácie na občianskych obradoch a slávnostiach – vnímaním, empatiou, spätnou

väzbou, komunikačnými bariérami, faktormi prípravy, osobným prezen-tačným štýlom a vystupovaním.

Prítomní starostovia obecných úradov a účinkujúci na obradoch a slávnostiach mali možnosť i na konkrétnych príkladoch si vyskúšať, akú dôležitú úlohu zohráva rečník, ale i neverbálna komunikácia – reč tela, gestá, mimika...

Videá – prezentácia ukážok uzavretia manželstva, kde sa poukázalo na klady i nedostatky – vhodne doplnili teoretickú časť.

K metodike prvých písomných zmienok (k príprave i realizácii) do-

stali prítomní písomný materiál a boli oboznámení o pripravovaných podujatiach Trenčianskeho osvetového strediska v Trenčíne. Frekventanti vyjadrili spokojnosť s organizáciou a obsahom seminára a v budúcnosti by chceli pokračovať v danej téme.

A čo ešte dodať na záver?

Sebapoznanie vedie k poznaniu iných.

Nehreš slovom!

Využívaj ho v mene slova a lásky!

Neber nič osobne!

Nevytváraj si domnienky!

Pýtaj sa!

Rob vždy najlepšie, ako vieš!

Cesty na 61. HVIEZDOSLAVOV KUBÍN

*Možno aj vďaka poézii môžeme
v našej ľudskej džungli prežiť
autenticitu tvorivosti, fantázie
a voľnosti, ktorú si udeľujeme
a vytvárame len my sami:
neopakovateľný zážitok z prežívania
sveta, ak sa naň dívame otvorenými očami.*
(Kamil Peteraj)

Každoročne sa stretávajú milovníci umeleckého slova – recitátori, žiaci, mládež a dospelí na Hviezdoslavovom Kubíne – celoštátnej postupovej súťaži a prehliadke v umeleckom prednese poézie a prózy, v tvorbe recitačných kolektívov a divadiel poézie, detí, mládeže a dospelých.

Deti u nás na súťaži pod názvom Podjavorinskej Bzince na krajskom kole v Bzinciach pod Javorinou, v rodisku Ľudmily Podjavorinskej a mládež a dospelí na Štúrovom Uhrovci v Uhrovci, v rodisku Ľudovíta Štúra.

Čo však treba absolvovať, čo treba urobiť, akou cestou sa prekliessniť, aby sa dostali na vytúženú krajskú súťažnú prehliadku?

Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne ako jedno z mála regionálnych stredísk pripravuje pre ZŠ a ZUŠ i výberové obvodné kolá pre okresy Trenčín a Nové Mesto nad Váhom.

V Trenčíne si v tomto roku odborné komisie v marci v mesiaci knihy v priebehu dvoch dní vypočuli 144 prednesov. Tí najlepšie pripravení postúpili do okresného kola, ktoré

sa v ostatných rokoch koná v rodisku básnika Jána Smreka v Melčiciach-Lieskovom. V sviatočnom šate zaodetej škole sa predstavilo 32 žiakov, ktorí si v rámci súťažnej prehliadky pozreli i Pamätnú izbu Jána Smreka. Víťazi z troch kategórií v poézii a v próze postúpili do krajskej súťažnej prehliadky.

Na obvodnom kole v Novom Meste nad Váhom sa tiež v priebehu dvoch dní prezentovalo 94 žiakov a do okresného kola sa do Bzinc pod Javorinou „prebojovalo“ 31. Najúspešnejší sa predstavili v krajskom kole.

*Dedinôčka moja, všísky Javoriny, nedala by som vás za
ľúhy cudziny... tak opisuje Bzince pod Javorinou jej slávna
rodáčka... nás už roky tradične víta ako jednu veľkú rodinu
v krásne vyzdobenej škole, ktorá nesie meno tety Ľudmily
a vyhodnotenie si „vychutnávame“ v obradnej sieni obec-
ného úradu. Zaujímavosťou o prehliadku pamätnej izby si
radi vypočujú zaujímavosti o živote a diele Ľudmily Podja-
vorinskej prostredníctvom sprievodcu Ivana Mrázika.*

Recitátori – mládež stredných škôl a dospelí – IV. a V. kategória – sa stretli na regionálnom kole (pre okresy Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Bánovce nad Bebravou, Myjava) v Posádkovom klube v Trenčíne. Najzaujímavejšie a inšpiratívne prednesy odporučila odborná komisia do Uhrovcu na krajskú súťažnú prehliadku, ktorá sa konala v apríli s Dome L. Štúra. Aj v tejto obci sa prehliadka stretáva zo strany obce s pozitívnou odozvou.

Medzi zaujímavé prednesy, ktoré postupujú na celoslo-

venskú prehliadku do Dolného Kubína, patrili: Adam Bajo s montážou od Bukowského a Emma Martináková s textom od Mila Urbana. Obaja z Novej Dubnice. Do Kubína postupuje i Marta Malániková z Trenčína, jediná súťažiaca v V. kategórii za múdry, rozvážny prednes poézie od Milana Rúfusa, opierajúci sa o životné skúsenosti, manifestujúci nevyhnutnosť nadhľadu a láskavej tolerancie. Apelativnosť a hlboká ľudskosť jej prednesu bola peknou bodkou za tohoročnými súťažnými vystúpeniami.

Radi konštatujeme, že v našom kraji stúpa nielen čo do počtu, ale i úrovne tvorba detských recitačných kolektívov a divadiel poézie, ktoré sa stretli na javisku v Mestskom kultúrnom stredisku v Novom Meste nad Váhom v posledný aprílový deň.

Trojčlenná odborná komisia mala náročnú úlohu z deviatich detských recitačných kolektívov a divadiel poézie vybrať tých najlepších. Tohoročná prehliadka bola na vysokej umeleckej úrovni. Dokázala, že je potrebnou a skvelou platformou pre tvorivé stretnutia detí, mládeže, dospelých a ich pedagógov venujúcich sa divadlu a detskej dramatickej tvorbe.

Rozhodli takto:

Z prvých miest na celoslovenskú prehliadku postupujú – *Detský recitačný kolektív KALORIK pri ZUŠ D. Kardoša Bánovce nad Bebravou a DS IMRO pri ZUŠ I. W. Kráľa Považská Bystrica*. Odporúčania z druhých miest dostali – *DRK ČMÁRANICE pri ZŠ V. Beniaka s MŠ Chynorany, DS BEBČINA pri ZUŠ Š. Baláza Nová Dubnica a Divadlo poézie ELDORADO pri ZUŠ D. Kardoša Bánovce nad Bebravou*.

Cesty do Kubína sú dlhé a náročné, kto však pracuje s textami v časovom predstihu pred prehliadkami, dôsledne si vyberá, je kreatívny, určite uspeje.

STÁLI PRI SVOJOM NÁRODE...

Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne spolu s obcou Adamovské Kochanovce pripravili spomienkovú slávnosť venovanú dvom významným osobnostiam, ktoré sú úzko späté s obcou – Jankovi Štúrovi, najmladšiemu bratovi Ľudovíta Štúra pri príležitosti 110. výročia jeho úmrtia, a Vladimírovi Royovi, básnikovi, spisovateľovi, prekladateľovi, kňazovi, ktorý sa pred 130 rokmi narodil v Adamovských Kochanovciach.

Na úvod v emotívnom príhovore starostu obce Ing. Michala Križana zazneli i tieto slová: „*Hoci si Slovensko nesie prívlastky viažuce sa k chudobe a biede, rovnako dávalo svojmu národu i svetu ľudí, ktorí významom svojho života a diela prerástli rámec svojho národa i generácií. Ich odkaz tají v sebe živú energiu a schopnosť meniť tento svet. Sme poctení a hrdí, že Janko Štúr, národný buditeľ, publicista a redaktor prežil u nás spolu s manželkou v Malých Bierovciach pár rokov na dochodku a Vladimír Roy, básnik, prekladateľ, kňaz, jediné dieťa evanjelického farára Pavla Roya, ktorý pôsobil u nás, a Boženy, rodenej Hurbanovej, dcéry Jozefa Milo-*

slava Hurbana a Anny Jurkovičovej, sa narodil v našej obci. Od malého chlapca sa rád preháňal po okolitej záhrade. Z nej viedli jeho chlapčenské cesty za kamarátmi do dediny. V drevenom plote boli naspodku odtrhnuté tri latky. Stačilo ich trošku odchyliť a už ho vítala ulica. Kamaráti ho mali radi, lebo bol rozvážny a vždy sa zastával mladších a slabších.

Báseň od Alexandra Matušku voviedla prítomných do bloku štúrovského obdobia, v ktorom sa predstavil ako hosť PhDr. Milan Šišmiš, historik naslovovzatý. Pútavo odpovedal na otázky týkajúce sa Janka Štúra a na štúrovské tradície spojené s obcami nášho regiónu.

Recitátorky v druhej časti predstavili život, prácu a dielo „kniežaťa básnikov“, ako Vladimíra Roya nazval Ján Smrek, básnik, rodák zo susednej obce Melčice-Lieskové.

Celé podujatie bolo vhodné a citlivo doplnené melódiami v podaní Zdenka Štefánika. Sme radi, že sme si mohli spomenúť na dvoch mužov, ktorí stáli pri svojom národe.

Mgr. Viera Slivová

NA 18. ROČNÍKU FESTIVALU ANIČKY JURKOVIČOVEJ pestovali lásku a úctu k žene

Mestské kultúrne stredisko v Novom Meste nad Váhom sa v dňoch 12. – 15. apríla 2015 stalo miestom konania festivalu, ktorý je celoslovenskou prehliadkou amatérskych divadelných súborov s inscenáciami slovenskej a svetovej dramatickej tvorby, zameranej na postavenie a poslanie ženy v živote spoločnosti.

Celoslovenský festival organizuje mesto Nové Mesto nad Váhom, rodisko Aničky Jurkovičovej, jednej z prvých slovenských ochotníckych herečiek, ktorej meno nesie tento pozoruhodný festival. Založili tu tradíciu celoslovenských festivalov s účasťou slovenských divadelných ochotníkov a divadelných ochotníkov, Slovákov žijúcich v zahraničí. Jedným zo spoluorganizátorov tohto ročníka bolo aj Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne.

Prestížne ocenenie si zo šiestich vybraných kolektívov, ktoré sa svojimi výkonmi snažili zaujať porotu, mohol odniesť iba jeden. Z najvyššieho kolektívneho ocenenia sa tešilo Dubnické divadlo Dubnica nad Váhom za inscenáciu hry Jaromíra Břehového: Zborovňa. Získalo titul LAUREÁT Festivalu Aničky Jurkovičovej pre rok 2015, pamätnú plaketu A. Jurkovičovej, vecnú cenu primátora mesta Nové Mesto nad Váhom Ing. Jozefa Trstenského, ako aj pozvánku na účasť na Festival Zuzany Kardelisovej v Kysáci.

Odborná porota udelila aj ďalšie ocenenia.

Najvyššie individuálne ocenenie:

Ocenenie za najlepší ženský herecký výkon získala Jelena Horváthová-Tichavská za postavu Edith Piaf v inscenácii Ľubomíra Feldeka: Smrť v ružovom v podaní Divadla Lemniskáta Žilina.

Ocenenie za najlepšiu scénografiu v inscenácii Ivana Bukovčana:

Slučka pre dvoch v podaní divadelného súboru Daxner Tisovec porota udelila Michalovi Stejskalovi a Milanovi Cibuliakovi.

Ocenenie za talentovaný a pozoruhodný ženský herecký výkon porota udelila Márii Maruš Kalmárovej za postavu učiteľky a majsterky odborného výcviku Rity v inscenácii hry Jaromíra Břehového: Zborovňa v našťudovaní Dubnického divadla Dubnica nad Váhom.

Ocenenie za živé udržiavanie tradície slovenského ochotníckeho divadla v zahraničí získalo Ochotnícke divadlo KIS Kysáč zo Srbska za uvedenie inscenácie hry Jána Chalupku: Sladká päťdesiatka.

Ocenenie za autorský text k inscenácii Bermudský trojuholník v podaní Divadla na zastávke Bratislava porota udelila Martinovi Bednárovi.

Ocenenie za hereckú súhru dostali: Dada Reisingerová za postavu Adely a Bronislava Kováčiková za postavu Dolly v hre Martina Bednára: Bermudský trojuholník v podaní Divadla na zastávke Bratislava.

Mgr. Anna Vražďová

Bánovskí divadelníci nominovaní na THALIU POD BOJNICKÝM ZÁMKOM

Divadlo mladých ELDORADO, ktoré pôsobí pri Základnej umeleckej škole D. Kardoša v Bánovciach nad Bebravou, nás v dňoch 16. – 18. apríla 2015 reprezentovalo na krajskej súťažnej prehliadke ochotníckeho divadla Trenčianskeho kraja Thalia pod Bojnickým zámkom 2015. Rozhodla o tom nominácia odbornej poroty, ktorá vzišla z regionálneho výberu ochotníckeho divadla v okresoch Trenčín, Nové Mesto nad Váhom a Bánovce nad Bebravou. Divadlo sa na prehliadke predstavilo hrou *Dorota*, ktorá je sondou do prostredia liečebne, v ktorej tí, čo sa v nej ocitli, hľadajú odpovede na otázky o zmysle života a fungovania v ňom bez straty ilúzií. Inscenácia je autorským prestavením režisérky Zuzany Varhaníkovej, ktorej dlhoročný spôsob tvorby opäť presvedčil aj odbornú porotu o tom, že pod jej vedením sa potenciál mladých tvor-

cov rozvíja a zároveň oslobodzuje od falošných a nedôveryhodných hereckých výkonov. Režisérka a dramaturgička v jednej osobe so svojimi hercami rozvíja rozhovory o téme a možnostiach jej interpretácie s využitím adekvátnych divadelných výrazových prostriedkov.

Foto: archív ZUŠ D. Kardoša v Bánovciach nad Bebravou

NOC LITERATÚRY v Trenčíne pod holým nebom

„... po knižkách city roztratené, nájde ten, kto sa vyzná v cene. Ak hľadajúci nepoddá sa, aj sama osloví ho krása.“

Týmto slovami sa v Trenčíne 18. mája 2015 o 18.00 h začala Noc literatúry. Ide o obľúbený projekt, ktorý vo viacerých mestách Slovenska už po siedmykrát ponúkol možnosť vypočuť si ukážky z čerstvých prekladov diel európskych autorov, ktoré čítajú osobnosti na netradičných miestach. V Trenčíne ho v Letnej čitárni pod holým nebom na Jaselskej ulici usporiadala Verejná knižnica Michala Rešetku v spolupráci s Tren-

čianskym osvetovým strediskom. Pozvanie na verejné čítanie prijali dve významné osobnosti kultúrneho života, trenčianske rodáčky – herečka **Ida Rapaičová** a spisovateľka **Margita Ivaničková**. Divákov vtiahli do prostredia humorného románu súčasného moldavského autora Iuliana Ciocana *Svet podľa Sašu Kozaka* a poviedky *Autobus 88* od Anneliese Verbeke, ktorá je opisom rannej situácie ženy, ktorá sa zobudí v cudzom tele, v cudzom byte, v inom meste... Čítanie bolo spojené s prezentáciou umeleckej tvorby čítajúcich osobností a koncertom skupiny 3D band.

Mgr. art. Zuzana Laurinčíková, ArtD.

FESTIVAL UMELECKEJ TVORIVOSTI TTF 2015

V dňoch 26. – 31. 3. 2015 sa konal Top Talent Festival (TTF15) – medzinárodný festival prezentácie tvorby detí a mládeže vo veku od 6 do 26 rokov patriaci pod projekt „Konfigurácia Talent“ v nominovaných žánroch: HUDBA, SPEV, TANEČNÍK, DIVADLO v mestách Trenčín a Trenčianske Teplice.

Festival svojím priebehom možno zaradiť do troch oblastí: súťažnej, motivačno-prezentačnej a relaxačnej.

V KC Hviezda Trenčín sa 28. 3. 2015 realizovala súťažná časť v žánroch **DIVADLO** a **TANEČNÍK**. Za žánr DIVADLO súťažili kolektívy i jednotlivci zastupujúci ZUŠ Nová Dubnica, ZUŠ Turčianske Teplice a OZ Silnejší slabším Trenčín. Najväčšie zastúpenie mal žánr TANEČNÍK, v ktorom súťažili kolektívy zo ZUŠ Nová Dubnica, SZUŠ Trenčín, OZ Silnejší slabším Trenčín, ZŠ Energetikov Prievidza, OZ DFS Svit, ZUŠ Stará Turá, ZUŠ Horné Rakovce Turčianske Teplice, FS Gemer Dobšiná, ZŠ s MŠ Trenčianska Turná, ZŠ Bukovčana Bratislava.

Súťaže v žánri **HUDBA** a **SPEV** sa realizovali 29. 3. 2015 v Kursalone v Trenčianskych Tepliciach. V žánri HUDBA bolo najmenšie zastúpenie – len dvaja zástupcovia zo ZUŠ Stará Turá a OZ Silnejší slabším Trenčín. V žánri SPEV bolo zasa najviac zastúpených súťažiacich v žánrovom štýle populárna pieseň a ľudová pieseň zo ZUŠ Turčianske Teplice, ZUŠ Brezová pod Bradlom, SSOŠ VIA HUMANA Skalica, ZUŠ Exnárova Bratislava, ZŠ Kriváň, Pezinok a Kúty.

Porota bola zostavená pre každý žánr v inom zložení z profesionálov a odborníkov z umeleckého sveta: Predsedníčka poroty – Ing. Mgr. Žaneta Matúšová, poverená riadením TNOS v Trenčíne; Peter Sámel, producent, režisér, hudobník, spevák a textár; Mgr. Viera Žilková, riaditeľka CVČ Trenčín, pedagogička LDO; Zuzana Starostová, pedagogička LDO, vedúca Divadla poézie Dotyky; Ing. Michal Zábrazný, tanečník, choreograf, študent tanečného umenia; Mgr. Michaela Hermanová, tanečnica a folkloristka; Janette Strharská, tanečná pedagogička.

Festivalová prehliadka prierezu najlepších programov

vých čísel v programe **GALASHOW** TTF bola spojená s vyhodnotením súťaže. Plná sála Kursalonu v Trenčianskych Tepliciach 29. 3. 2015 o 18. hodine napovedala, že záujem divákov je veľký. Galashow pohltila svojich divákov do diania a príjemnou atmosférou obohacovala účastníkov novým umeleckým zážitkom. Porota z prihlásených 307 účastníkov, ktorí vytvorili takmer sedemhodinový súťažný program, vybrala víťazov, ktorí sa umiestnili na zlatom, striebornom a bronzovom mieste a získali ceny, diplomy a medaily podľa nominácií a vekových kategórií.

V závere programu bol vyhlásený absolútny víťaz festivalu – súťaže Grand Prix, ktorým sa stal Mário Fiantok a ocenení boli aj najlepší pedagógovia a vedúci kolektívov. Ostatné výsledky súťaže Výhernej listiny tvoria samostatnú prílohu. V programe Galashow vystúpil aj líder skupiny Metalinda Peter Sámel, člen poroty. Moderátor Adam Bajo ukončil ročník festivalu TTF 2015 v Trenčíne a Trenčianskych Tepliciach záverečným defilé všetkých účinkujúcich.

Na spoločenskom stretnutí zástupcov jednotlivcov, kolektívov a partnerov festivalu hneď po skončení GALASHOW organizátori predniesli ďalšie predsavzatia a popriali všetkým zúčastneným veľa tvorivých síl so želaním úspešného realizovania ďalšieho ročníka TTF. Vyjadrili poľutovanie nad neúčastou prihlásených účastníkov zo zahraničia i nerealizovaní plánovanej výstavy výtvarných prác zahraničných účastníkov, ktoré pozmenilo naplánovaný program a skrátilo festival o niekoľko dní. Organizátorom však o to viac urobila radosť vysoká účasť slovenských súťažiacich, umelecká úroveň a príjemná atmosféra.

Text a foto: (Rka)

ZATANCUJME SI

Krajská súťaž a prehliadka sólistov tanečníkov,
súťaž a prehliadka detských folklórnych súborov, folklórnych skupín

Ľudový tanec, pieseň, hudba sú stále v nás. Ľudia sa nimi obšťastňujú, jeden k druhému sa prihovárajú. Také bolo aj popoludnie v nedeľu 12. apríla 2015 v preplnenom kultúrnom dome Trenčianska Turná, v ktorom sa folkloristi stretli na súťaži a prehliadke usporiadanej Trenčianskym osvetovým strediskom v zriaďovateľskej pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja v spolupráci s Obecným úradom v Trenčianskej Turnej.

Poslaním podujatia bolo aktivovať vedúcich a členov folklórnych kolektívov k samostatným výstupom, k vyhľadávaniu, spracúvaniu a interpretácii tanečného i hudobno-folklórneho materiálu. Umožniť prezentovať výsledky svojej práce na verejnosti, konfrontovať ich s výsledkami iných a zároveň hlbšie spoznávať ľudové klenoty našich predkov. A v neposlednom rade širokú verejnosť – divákov, poslucháčov – zoznámiť s hodnotami ľudového tanca. Na 280 súťažiacich dohliadali traja porotcovia v zložení: Mgr. art. Agáta Krausová, ArtD., Mgr. Peter Obuch, PhD. a Mgr. Ing. Slavomír Ondejka.

Do krajského kola detských folklórnych súborov (Zemianske Kostofany, 25. 4. 2015) postúpili a ZLATÉ pásmo získali:

- **DFS KORNIČKA** Trenčín, predprípravka: Kolo, kolo mlínske
- **DFS ŠTVORLÍSTOK** Trenčianska Turná: Na muzike

Do krajského kola folklórnych skupín Nositelia tradícií (Papradno, 20. 6. 2015) postúpila a ZLATÉ pásmo získala:

- **FSK ROZVADŽAN** Trenčianske Stankovce: Fašangová muzika v Rozvadzoch v krčme u Cibulíka

Do celoštátneho kola Šaffova ostroha (Dlhé Klčovo, 29. – 31. 5. 2015) postúpili:

- Postup strieborné pásmo v kategórii B: *Matúš Macháč, Lucia Macková FSK Kálnická studienka*
- Postup zlaté pásmo v kategórii D: *Jakub Ďuráči, Hana Mišíková DFS Kornička Trenčín*

VÝSLEDKY súťaže a prehliadky:

DETSKÉ FOLKLÓRNE SÚBORY:

1. DFS KORNIČKA Trenčín, predprípravka: Kolo, kolo mlínske
Zlaté pásmo s postupom na krajskú prehliadku

2. DFS ŠTVORLÍSTOK Trenčianska Turná: V Turnej na muzike
Zlaté pásmo s postupom na krajskú prehliadku
3. DFS ČAJKA Horná Súča, veľké deti: Najprf sme sa pobili, potom sme sa zahrali
Strieborné pásmo
4. DFS NEZÁBUDKY Drietoma: Zuza Blúza a chalani Barani
Strieborné pásmo
5. DFS JAVORINKA, Miškech Dedinka: Fašanky
Bronzové pásmo

SÓLISTI TANEČNÍCI:

Kategória D

1. Jakub Ďuráči a Hana Mišíková, DFS Kornička – Tance z Mnichovej Lehoty
Zlaté pásmo s postupom na celoslovenskú prehliadku

Kategória B

2. Matúš Macháč a Lucia Macková, FSK Kálnická STUDIENKA – Sellácke z Kálnice
Strieborné pásmo s postupom na celoslovenskú prehliadku
3. Ondrej Mišík a Mária Capová, FS Trenčan: Čardáš a hrozenská z Kykule
Strieborné pásmo
4. Matúš Boráň a Tamara Gagová, FS Družba: Lašunk, čardáš, Sellácka z Novej Vsi nad Váhom a Kálnice
Bronzové pásmo

FOLKLÓRNE SKUPINY:

1. FSK ROZVADŽAN Trenčianske Stankovce: Fašangová muzika v Rozvadzoch v krčme u Cibulíka
Zlaté pásmo s postupom na krajskú prehliadku
2. FSK STUDIENKA Chocholná-Velčice: Babský kormoš
Strieborné pásmo
3. FSK KUBRA: Vojano
Bronzové pásmo

Foto: Lukáš Lehocký

XXXV. TREŇČIANSKE FOLKLÓRNE SLÁVNOSTI v Mníchovej Lehote

Prvý júnový víkend, v sobotu 6. 6. 2015, obec Mníchova Lehota, ktorá sa nachádza na rozmedzí Strážovských vrchov a Považského Inovca, opäť po roku žila folklórom.

35. Trenčianske folklórne slávnosti usporiadalo Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne v zriaďovateľskej pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja a obec Mníchova Lehota s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky.

Tohtoročné slávnosti reprezentovali vynikajúce detské a mládežnícke folklórne súbory, folklórne skupiny z trenčianskeho regiónu, Detská dychová hudba Rudolfa Hečka z Dolnej Súče, ktorá tónmi ľudovej piesne vábila ľudí do amfiteátra – „Uhrech jamy“ v Mníchovej Lehote.

„LETNÝ PODVEČIÉR PRI JÁGRECH MOSTE“ si vychutnali DFS Selčanka zo Selca a domáci FSK Lehoňanka, FTS Trúfalci a DFS Bysterec z Mníchovej Lehoty.

„TÍ MALÍČKÍ HÚSKY PÁSLI“ – v podaní detských folklórnych súborov Čajka z Hornej Súče, Javorinka z Miškech Dedinky, Nezábudky z Drietomy, malé deti z Radosti a Korničky z Trenčína.

V tanečnom, hudobnom, speváckom programe „TANCUJ, SPIEVAJ, ZAHRAJ SI“ sa spoločne zabavili FSK Studienka z Chocholnej-Velčíc, Rozvadžan z Trenčianskych Stankoviec, ŽSSK Kubra z Kubry a Poľana z Brna, MSSK Škrupinka a DFS Kornička z Trenčína, ale aj sólisti tanečníci Tomáš Lendvay a Alexandra Vojteková, Matúš Boráň a Tamara Gágová, Ondrej Mišík a Mária Capová.

Mních prišiel na Trenčianske folklórne slávnosti do programového bloku „MNÍCHOVA LEHOTA“, kde sa stretol a zabavil s folkloristami z Trenčína: s FS Trenčan, Družba, Seniorský klub Družba, Zahumenkári, Nadšenci, ale aj so staršími deťmi z Radosti a Korničky.

„OŽÝVAJ SA HUASE“ bol názov hostí folklórnych slávností Vysokoškolského súboru ľudových piesní a tancov Poľana z Brna.

A na záver sa všetci účinkujúci, ale aj diváci zabavili pri TANEČNEJ ŠKOLE ČARDÁŠOV zo Štrby a Horného Liptova s Jánom Muchom a jeho partnerkou za sprievodu muzikantov rovnomeného súboru.

Úžasný sviatok tradičnej ľudovej kultúry spestrilo nielen nádherné slnečné počasie, ale aj prezentácia remeselníkov s ukázkami výroby a výsledkami tvorby – Majstri ľudového remesla.

Jaroslava Kohútová; foto: Lukáš Lehocký a Zdenko Štefánik

PODJAVORINSKÉ FOLKLÓRNE SLÁVNOSTI opäť úspešné

Krásu folklóru, radosť z hudby, piesne, zvyky, ľudové remeslá a stretnutia s priateľmi – to všetko umocnené výborným počasím a príjemnou atmosférou vo vynovených priestoroch prírodného amfiteátra na vrchu Roh pri Lubine si mohli užiť účastníci Podjavorinských folklórnych slávností, ktoré už tretíkrát pripravili obce Lubina a Bzince pod Javorinou v spolupráci s Trenčianskym osvetovým strediskom v Trenčíne. Tento rok sa prvýkrát k organizátorom pridalo aj mesto Stará Turá.

V štyroch programových blokoch sa predstavili okrem domácich aj súbory a skupiny z blízka i zďaleka. V prvom Spod Veľkej Javoriny vystúpili FSK Javorinka Lubina-Miškech Dedinka, Klenotnica Bzince pod Javorinou a FSK Pobedimčan.

Po nich patrilo pódium šikovným malým folkloristom z DFS Čakanka Nové Mesto nad Váhom, ZŠ Bzince pod Javorinou, DFSK Javorinka Lubina-Miškech Dedinka, DFSK Štvorlístok Pobedim, DFS Selčanka Selec a DFS Kopaničiari Myjava v programe Naši najmenší.

K piesňam v podaní MSSK Chotár, V. Mudríkovej, kysuckej heligonkárky a speváčky, FS Kubra, FS Jabloničanka, FS Rozvadžan sa v treťom bloku Ide pieseň dokola... svojím spevom pridal ne jeden divák v hľadisku.

Posledný programový blok mal príznačný názov Z každého rožku trošku. So svojou „troškou“ doňho prispeli FS Holubička zo srbskej Padiny, FSK Selčan Selec a FS Technik Bratislava.

Účastníci slávností si okrem bohatého programu mohli pozrieť, a tí odvážnejší aj vyskúšať, ako sa pletú koše z vrbového prútia, vyrábajú píšťalky a fujary, drôtené či

kovácke výrobky, ako vzniká paličkovaná čipka a ďalšie tajomstvá tradičných remeselných techník, ktoré predvádzali ľudoví remeselníci. Na svoje si prišli aj deti, ktoré sa vyšantili na rôznych atrakciách. Núdzu nebola ani o dobré jedlo a pitie, ktoré ponúkali stánky s občerstvením.

Slávnosti podporil svojou účasťou aj predseda TSK Jaroslav Baška. Okrem tradičného daru v podobe bochníka chleba odovzdal do rúk starostu obce Lubina, Martina Beňatinského aj symbolický šek vo výške 1 000 € na prípravu tejto významnej kultúrnej aktivity podjavorinského regiónu.

Všetci, ktorí prišli 9. mája 2015 stráviť sobotňajšie popoludnie v tomto malebnom mieste nášho kraja, isto neofutovali, a prídu aj o rok spolu s ďalšími návštevníkmi.

Dovidenia na ďalšom ročníku Podjavorinských folklórnych slávností.

Text a foto: Mgr. Anna Vražďová

VYTVÁRAME PRIESTOR AUTORSKÝM TVORIVÝM POČINOM...

... v oblasti amatérskej výtvarnej tvorby

Umelecká tvorba (nielen výtvarná, ale aj fotografická, hudobná, literárna, divadelná či tanečná) predstavuje pre človeka špecifický a nenahraditeľný spôsob komunikácie so svetom, ale aj spôsob rozvíjania vlastnej osobnosti. Súťaže záujmovej umeleckej činnosti, ktoré TNOS každoročne organizuje na regionálnej, krajskej či celoslovenskej úrovni, poskytujú jedinečný priestor pre prezentáciu tvorby jednotlivcov, klubov, súborov či združení a v nemalej miere sú spoločným hľadaním ciest, na konci ktorých sa umelci, návštevníci výstav či prehliadok, ale i organizátori stretávajú s múdrejšími a skúsenejšími.

Amatérska tvorba (z francúzskeho amateur [amatör], milovník; pôvodne z latinského amator, milovník od amare – milovať) je činnosť, ktorú človek realizuje zo záujmu vo svojom voľnom čase ako koníček (hobby), nie ako zamestnanie (profesiú). Ide teda o tvorbu zo záľuby, na vlastné uspokojenie. Amatérska výtvarná umelecká tvorba, tak ako každá iná – povznáša, stimuluje, inšpiruje, ponúka priestor na experiment, vyvoláva skryté rezervy. V amatérskej/neprofesionálnej výtvarnej tvorbe umelci počas atraktívne stráveného voľného času rozvíjajú svoju tvorivosť a spontánny prejav. Na konci ich snaženia je umelecké dielo vypovedajúce o ich individuálnych hodnotových orientáciách. Neprofesionálni výtvarní umelci z regiónu Trenčianskeho samosprávneho kraja môžu svoju diela predstaviť odbornej porote i verejnosti v krajskom kole súťaže neprofesionálnej výtvarnej tvorby Výtvarné spektrum. V roku 2015 TNOS organizovalo už 19. ročník krajskej súťaže, ojedinelej práve tým, že poskytuje výtvarníkom významný priestor pre vzájomnú konfrontáciu výsledkov ich výtvarnej tvorby.

Výtvarné spektrum je súťažnou výstavou. Hodnotenie diel prihlásených autorov má pre každého z účastníkov inú príchut' a dáva výstave zaujímavosť. Z predložených diel odborná porota vytvorí novú mozaiku, akoby sa i ona chcela prezentovať tým najlepším, čo autori vytvorili a ponúkli ako svoju prezentáciu. Prihlásení autori zaujali porotu svojím vnímaním sveta prostredníctvom artefaktov, osobitosťou výtvarných prejavov a mnohostrannosťou prihlásených prác. Prijemne prekvapila celková technická úroveň predložených diel, ktorá je zrejme výsledkom cieľavedomého sebazvedávania zúčastnených autorov, návštevných dielní, štúdií umenovednej literatúry a podobne. Každý tvorivý človek snaží sa zlepšovať svoju schopnosť sebakomunikácie, hľadajúc ideálnu formu pre svoje myšlienky. Prvoradá pri tvorbe je však radosť zo samotného procesu tvorby, možnosť tvoriť spontánne a slobodne.

Všetkým účastníkom súťaže srdečne gratulujeme k ich

Hilda Lojdllová: Commedia dell'arte

Andrea Trokanová: Pes a mačka

... v oblasti amatérskej fotografie

Fotografická technika pokročila a dnes je pre mnohých jednoduché stlačiť spúšť digitálneho fotoaparátu či mobilného telefónu. Preto je fotografia ako výrazový prostriedok veľmi rozšírená, čo však prináša i istú devalváciu fotografického obrazu bez autorského zámeru. Fotografický záznam života okolo nás by mal byť istou jedinečnou výpoveďou s obsahom. Jednou z príležitostí, ako inšpirovať autorov, ktorí sa vážnejšie zaoberajú fotografiou, sú konfrontácie ich tvorby v súťažiach či výstavách.

Možnosť verejne prezentovať svoju fotografickú tvorbu fotografom poskytuje celoštátna postupová súťaž amatérskej fotografie AMFO. Ide o súťaž a výstavu, ktorá je určená deťom, mládeži a dospelým v troch vekových skupinách a v troch základných kategóriách: čiernobiela fotografia, farebná fotografia a multimediálna prezentácia. Tieto kategórie nie sú tematicky zamerané ani žánrovo vymedzené. Súťaž je založená na dobrovoľnej činnosti a umeleckej tvorbe žiakov, študentov a dospelých občanov; jednotlivcov, či členov fotoklubov. V Trenčianskom sa-

Silvia Kobelová: Z cyklu Športové disciplíny: Orientačný beh

zmysluplnej snahe a prajeme im veľa odvahy, slobody a radosti pri ďalšej tvorbe. Do súťaže 19. Výtvarné spektrum Trenčianskeho kraja sa prihlásilo 83 autorov, ktorí zaslali 233 prác. Odborná porota v zložení: Mgr. art. Miriam Kasperkevičová, výtvarníčka a pedagogička, Bojnice; PaedDr. Elena Porubánová – kurátorka, Galéria M. A. Bazovského Trenčín; Jozef Vydrnák – výtvarník, Dubnica nad Váhom odporučila zaradiť do výstavnej kolekcie 137 diel od 77 autorov. Výstava z krajského kola súťaže sa uskutoční od 2. júla do 2. augusta 2015 vo výstavných priestoroch obnovených kasární v areáli Trenčianskeho hradu. Bližšie informácie i katalóg k výstave nájdete na www.tnos.sk.

Od roku 2011 je TNOS už piaty rok poverené Národným osvetovým centrom v Bratislave organizovaním celoštátneho kola súťaže neprofesionálnej výtvarnej tvorby Výtvarné spektrum, ktorá nadväzuje na viacročnú úspešnú tradíciu podujatia Výtvarná Dubnica. Tento rok sa uskutoční už 52. Výtvarné spektrum. Teší nás, že toto vrcholné podujatie v oblasti neprofesionálnej výtvarnej tvorby sa opäť vrátilo na Považie, do mesta Trenčína, kde výtvarná tvorba má výnimočné postavenie v oblasti záujmovej umeleckej tvorby. Do Trenčína postupujú výtvarné práce, ktoré odporučí osem krajských porôt. V júli sa v Trenčianskom osvetovom stredisku uskutoční zasadnutie poroty celoštátneho kola súťaže.

Najväčšieho sviatku v oblasti neprofesionálnej výtvarnej tvorby na Slovensku sa budú môcť obyvatelia a návštevníci Trenčína zúčastniť v čase vrcholiacej turistickú sezóny od 4. septembra do 4. októbra 2015 vo výstavných priestoroch obnovených kasární v areáli Trenčianskeho hradu.

mosprávnom kraji sa do súťaže amatérskej fotografie 19. AMFO Trenčianskeho kraja 2015 sa prihlásilo celkom 105 autorov. Do všetkých kategórií bolo doručených 468 fotografií a 9 multimediálnych prezentácií.

Odborná porota v zložení: Mgr. František Tomík, fotograf a pedagóg, Bratislava; Mgr. Rudolf Lendel, fotograf a pedagóg, Bratislava a Radovan Stoklasa, fotograf, Nová Dubnica vyhodnotila fotografie doručené do súťaže a odporučila vystaviť 244 fotografií a 4 multimediálne prezentácie od 87 autorov. Početná kolekcia kvalitných fotografií je inštalovaná vo výstavných priestoroch Trenčianskeho samosprávneho kraja od 7. mája do 19. júna 2015. Najlepšie ocenené

Kristína Rigasová: Dotyky I

diela sú nominované do celoslovenského kola AMFO 2015 v Leviciach. Dobrá kvalita vystavených prác v obidvoch mladších vekových skupinách je potvrdením skutočnosti, ako dôležité je získať základné zručnosti a mať tvorivé zázemie. Je treba vyzdvihnúť prínos činnosti fotoklubu Junior CVČ Prievidza a v strednej vekovej kategórii práce študentov Strednej umeleckej školy v Trenčíne. Ceníme si záujem mladých autorov o fotografiu, hľadanie vlastného výrazu, štýlu, svedectva o sebe a iných.

Trenčín bol a je Mekkou fotografie. Mnohým významným Trenčanom fotografia doslova učarovala. Nájdeme medzi nimi Jána Halašu, lekárnik, fotografa, autora viacerých fotografických publikácií, Mariána Pauera, historika a teoretika fotografie, publicistu, kurátora mnohých fotografických výstav, ktorého pôsobenie v oblasti fotografie má významný celoslovenský, ako aj medzinárodný rozmer. Pripomeňme nadšencov fotografie – Stanislava Sokolta, Františka Spáčila, Antona Štubňu a Čestmíra Harníčka, s ktorým sme sa ako posledným žijúcim zakladajúcim členom fotokupiny Méta na začiatku roku 2015 navždy rozlúčili. Anton

Štubňa i Čestmír Harníček sa svojou fotografickou tvorbou dostali až za hranice Slovenska. Další z ich nasledovníkov nezaostávajú tvorbou za svojimi predchodcami, čo dokumentujú ich ocenenia získané v celoslovenských súťažiach.

V roku 2012 TNOS, v rámci cezhraničnej spolupráce so svojim dlhoročným partnerom, Klubom kultury Uherské Hradiště, pripravilo súťažnú výstavu amatérskej fotografie s názvom FOPO • Fotografie pomedzia – Fotografie pomezí. Zámerom súťaže bolo znovu oživiť fotografické aktivity fotografov z ôsmich prihraničných okresov moravsko-slovenského pomedzia zo začiatku 70. rokov minulého storočia. Inšpirovaní úspechom súťažnej výstavy sme sa rozhodli pokračovať v tomto projekte i v roku 2015 vyhlásením 2. ročníka trienále medzinárodnej súťaže fotografie FOPO • Fotografie pomedzia – Fotografie pomezí. Uzávierka súťaže bude v septembri 2015. Výstava sa uskutoční vo výstavných priestoroch TSK v novembri 2015 a jej repríza v decembri 2015 v Uherskom Hradišti.

Bližšie informácie zverejníme na www.tnos.sk.

ORA ET ARS SKALKA 2015

8. ročník medzinárodného výtvarno-literárneho sympózia

Medzinárodné podujatie za účasti autorov z Česka, Poľska, Maďarska a Slovenska – Sympóziu Ora et Ars Skalka – je organizované k úcte a podpore najstaršieho pútnického miesta na Slovensku: Skalky pri Trenčíne a i pre dnešnú dobu stále aktuálnemu odkazu benediktínskych mníchov a pustovníkov zo Skalky a hlavných patrónov Nitrianskej diecézy: sv. Andreja-Svorada a sv. Beňadika.

Tvorivé stretnutie umelcov, počas ktorého vytvorili výtvarné a literárne diela, sa uskutočnilo 15. – 20. júna 2015 v areáli kláštora na Veľkej Skalke i v priestoroch dvojvežového kostolíka na Malej Skalke.

Umelci pracovali v troch sekciách: výtvarnej (Adam Faglio, Nowy Wiśnicz (PL); Eugeniusz Molski, Nowy Wiśnicz (PL); Vladimír Zálešák, Uherské Hradiště (CZ); Ilja Holešovský, Trenčianska Teplá; Martin Kellenberger, Bratislava; Vladimír Malast, Bratislava; Ladislav Moško, Trenčín; Radka Šidlová, Horná Breznica; Jana Zaujecová, Nitra; Jozef Vydrnák – koordinátor výtvarnej sekcie, Dubnica nad Váhom); literárnej: (Štefan Bučko, Mila Haugová, Daniel Hevier, Erik Ondrejčka, Bratislava a Rudolf Dobiáš, Trenčianska Teplá, časť Dobrá – koordinátor literárnej sekcie) a fotografickej a literárnej tvorbe sa venoval Jan Tlučka z Trenčína.

Umelecké diela, ktoré vznikli počas sympózia, budú verejnosti prezentované na slávnostnej vernisáži, ktorá sa uskutoční v areáli kláštora na Veľkej Skalke v sobotu 18. júla 2015 o 15.00 h počas celoslovenskej púte na Skalke

pri Trenčíne a vo výstavných priestoroch Mestskej veže v Trenčíne od 20. júla do 13. augusta 2015.

Výber z tvorby umelcov i vizuálno-grafické zdokumentovanie diania na sympóziu mapuje reprezentačný katalóg. Témou kultúrno-historickej prílohy katalógu Okno je v tomto roku stredoveká hudba a architektúra. V prílohe sú uvedené príspevky venované gregoriánskemu chorálu, počiatkom viachlasu v európskej hudbe, zabudnutej hudbe a strategickým nástrojom, svetskej hudbe v stredoveku, trenčianskym organistom, jezuitskému divadlu v Trenčíne, stredovekej sakrálnej architektúre, symbolizmu francúzskych benediktínov, Benediktínskemu opátstvu v Třebíči a stredovekej monastickej architektúre, ktoré odznali na sprievodnom podujatí sympózia – kultúrno-historickom seminári v refektári Kolégia piaristov na Piaristickom gymnáziu v Trenčíne.

Na príprave a realizácii podujatia spolupracujú mesto Trenčín, Trenčiansky samosprávny kraj, Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne, Farský úrad Skalka nad Váhom, Beňadik, n. f. a T-via, o. z. a sponzori, ktorým ďakujeme za podporu.

Mgr. Janka Masárová

Šikovnosť najmenších ratolestí z regiónu Trenčín

V sobotu 25. 4. 2015 sa uskutočnila Krajská prehliadka detských folklórnych súborov v dome kultúry SNP Zemianske Kostolany za účasti šiestich detských kolektívov. Organizátormi bolo Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi v zriaďovateľskej pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja a obec Zemianske Kostolany.

Trenčiansky okres reprezentovali dva detské folklórne súbory v podaní najmladších zložiek, ktoré detské kolektívy majú: **ČAJKA z Hornej Súče** ako náhradný súbor za DFS Štvrtolistok z Trenčianskej Turnej, ktorý sa z dôvodu zahraničného zájazdu nemohol zúčastniť krajskej prehliadky DFS, a **KORNIČKA z Trenčína**. Oba súbory reprezentovali svoj okres na vysokej umeleckej úrovni a ukázali, že ľudové tradície sa uchovávajú a rozvíjajú tak ako kedysi – v ranom, v detskom veku a že sú stále živé. Za svoje vystúpenia získali krásne ocenenia.

DFS Čajka Horná Súča

DFS Kornička Trenčín

DFS ČAJKA z Hornej Súče získal diplom a umiestnil v striebornom pásme.

DFS KORNIČKA – najmenšie „korníčatá“ sa umiestnili v zlatom pásme a zúčastnia sa celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky detských folklórnych súborov Pod Likavským hradom, ktorá je vrcholným podujatím tejto oblasti ZUČ na Slovensku, a bude sa konať 6. júna 2015 v Likavke.

Odborná porota v zložení: Mgr. Katarína Babčáková, PhD., Mgr. art. Lenka Konečná, ArtD., Mgr. art. Simona Dikaszová okrem nich udelila:

Zlaté pásmo DFS: Mladosť Považská Bystrica, Malý Vtáčnik Prievidza, Fialka Partizánske.

Strieborné pásmo: DFS Podžiaranček Papradno.

VŠETkým SRDEČNE BLAHOŽELÁME!

Jaroslava Kohútová; foto: Lukáš Lehocký

Dôvod na radosť a úsmev u najmenších folkloristov z Trenčianskej župy

Obec Likavka sa nachádza na Lip-tove, susedí s mestom Ružomberok, priam je s ním takmer spojená.

V tejto rázovitej obci obklopenej prekrásnou prírodou, horami sa nachádza hrad Likava, pod ktorým sa prvý júnový víkend stretávajú mladí folkloristi, hudobníci, tanečníci, speváci z celého Slovenska.

V tomto roku, presnejšie 6. – 7. 6. 2015 sa konal už 25. ročník celoštátnej súťažnej prehliadky detských folklórnych súborov a 40. ročník detského folklórneho festivalu POD LIKAVSKÝM HRADOM.

Vyhlasovateľom tohto jedinečného podujatia je Národné osvetové centrum v Bratislave v spolupráci s Liptovským kultúrnym strediskom a obcou Likavka.

Zo všetkých krajov Slovenska postúpilo na festival 14 vynikajúcich detských folklórnych súborov.

Trenčiansky kraj reprezentoval detský folklórny súbor Kornička z Trenčína – tentokrát v podaní najmenších „korníčat“, ktoré do Likavy prišli pria-

mo spod Trenčianskeho hradu a svojou bezprostrednosťou a detskou hravosťou v pásme „Kolo, kolo mlínske“ ukázali, že hry, riekanky, vyčítanky, ľudová pesnička či tanček, jednoducho to pôvodné – slovenské ľudové tradície v súčasnom folklorizme, im nie sú cudzie.

Za svoje vystúpenie si zo súťažnej prehliadky v Likavke odniesli zlaté pásmo a Cenu Eleny Medveckej, zakladateľky hnutia detí PRI PRAMEŇOCH KRÁSY, ktoré im udelila Folklórna únia na Slovensku za prítomnosti predsedu Mgr. art. Štefana Zimu.

NÁŠ ROZHOVOR s historikom PhDr. Milanom Šišmišom

Počiatky rodiny Štúrovcov siahajú do Trenčína a jeho okolia

Rok 2015 pri príležitosti 200. výročia narodenia Ľ. Štúra vyhlásila vláda Slovenskej republiky za pamätný Rok Ľudovíta Štúra, za rok jednej z najvýznamnejších a výnimočných osobností našich moderných dejín. Aj my považujeme túto skutočnosť za mimoriadnu a radostnú udalosť v živote nášho národa. Bohatý život a dielo Ľudovíta Štúra ovplyvnil na dlhé roky nielen nás Slovákov, ale zasiahol aj do dejín národov Európy a rezonuje v nich dosiaľ.

Keďže Ľudovít Štúr vyšiel z regiónu stredného Považia a bývalého historického bánovského Záhoria, považujeme za potrebné a dôležité venovať mu priestor aj v našom časopise.

Oslovili sme odborníka naslovovzatého, ktorý sa téme Ľudovíta Štúra a propagácii jeho života a diela neúnavne venuje dlhé roky svojou výskumnou, lektorskou a publikačnou činnosťou. Je ním PhDr. Milan Šišmiš, predseda Klubu trenčianskych historikov SHS, ktorý v úvode nášho rozhovoru povedal:

„Nech je život a dielo, ktoré Ľudovít Štúr zanechal, pre našich obyvateľov zdrojom poučenia, povzbudení k pestovaniu národnej a miestnej hrdosti, pre nás, pre budúce generácie, prejavom záujmu o minulosť, prítomnosť a budúcnosť.“

Tohoročný jubilanť je oslávencom UNESCO-a, kultúrnej organizácie OSN. Je prejavom dobrej vôle a predsavzatia predstaviteľov svetovej kultúrnej organizácie poukázať na prínos malého európskeho národa, ktorý svojou odvahou, statočnosťou, nebojácnosťou, pracovitosťou, sebažertvou a rozhladenosťou zasiahol do dejinného vývoja a prenikol ďaleko za hranice vtedajšieho Uhorska.

Bez poznania Ľ. Štúra, bojovníka za slobodu svojho národa a národov Európy v zložitých politických európskych a svetových pomeroch 19. storočia, politika, novinára, spisovateľa, básnika, publicistu a kodifikátora slovenského spisovného jazyka, nepochopíme ani dnešnú súčasnosť.“

Aké sú vaše poznatky o počiatkoch štúrovského rodu a jeho vzťahu k nášmu regiónu?

Rod Štúrovcov patrí k našim najstarším slovenským rodom, ktorý dosiaľ pretrval v našom prostredí od 2. polovice 16. storočia až do dnešných čias ako rod čínorodý. Po prvýkrát je doložený v Trenčíne, v Hámroch, bývalej poddanskej dedine slobodného kráľovského mesta a neskôr v Trenčianskej Turnej, v Malých Stankovciach a na okolí.

Prví príslušníci rodiny Štúrovcov sa zamestnávali poľnohospodárstvom, neskôr súkenníctvom a inými remeslami, od 19. storočia až do našich čias intelektuálnymi profesiami (kňazi, učitelia).

Z genealogického hľadiska je zaujímavé, že z Trenčína pochádzal Pavol Štúr (nar. 1761), ktorý sa priženil do Lubiny pri Novom Meste nad Váhom, kde sa stal zakladateľom tamjšej rodovej vetvy. Jeho syn Samuel st. (nar. 1789) v snahe po ďalšom vzdelávaní začal chodiť po skončení základnej cirkevnej školy v rodisku, na začiatku 19. storočia do nižšej evanjelickej školy v Trenčíne a potom na nej pôsobil ako učiteľ – kantor. Tu sa oženil s trenčianskou meštianskou (mäsiarskou) dcérou Annou, rod. Michalovou (nar. 1790). Zanedlho sa presídlili s rodinou do Uhrovcu, kde priviedli na svet (okrem syna Karola, modranského kňaza a pedagóga) Ľudovíta (1815), Samuela (1816), Karolínu (....) a Janka (1827).

V Zemianskom Podhradí vznikla z rodiny Samuela ml. ďalšia vetva, ktorá ako jediná prežila až do našich čias naj-

mä v Bratislave (doc. Dr. Ivan Štúr, CSc., psychológ, dirigent Rastislav, hudobný skladateľ Svetozár a ďalší).

Zo staršej, pôvodne trenčianskej vetvy Štúrovcov vznikla v 19. storočí vetva Štúrovcov v hontianskych Príbelciach (Karol, Pavel st., Pavel. ml.), avšak jej mužská línia zanikla.

V príbuzenskom vzťahu s trenčianskymi Štúrovcami po svojom otcovi Jozefovi bol Dionýz Štúr, riaditeľ Ríšskeho geologického ústavu vo Viedni.

Na vzťah rodiny Štúrovcov, žiakov a spolužiakov Ľudovíta Štúra k nášmu regiónu upozorňujú viaceré pamiatky a pamätihodnosti, môžete ich stručne priblížiť našim čitateľom?

V Trenčíne na cintoríne na Hornom Šienci sa nachádza hrob matky Ľudovíta Štúra, hrob jej syna Janka Štúra, jej vnuka Dr. Karola Štúra, pamätník Ľ. Štúr – J. M. Hurban – M. M. Hodža na Hviezdoslavovej ulici, hrob Dr. Ľ. M. Mičátka s manželkou, rod. Michalovou, pamätná tabuľa Samuela Štúra st. a Františka Palackého, budova Gymnázia Ľ. Štúra, pamätná tabuľa Dr. Ľ. Dohnányho a jeho hrob a ďalšie.

V Uhrovci je pomník Ľ. Štúra, Múzeum Ľudovíta Štúra a Alexandra Dubčeka, Uhrovské múzeum, hrob Samuela Štúra st. – otca súrodencov Štúrovcov, zvony Ľ. Štúr – J. M. Hurban – M. M. Hodža (1949) na veži evanjelickej kostola, Zaiovský kaštieľ. Na mieste zaniknutého Zaiovského salaša sa konajú v posledných rokoch rodinné stretnutia (Šebeňovci – 12 ročníkov) a i.

Medzi obcami Uhrovské Podhradie – Omastiná pod Rokošom znovu vybudovaný pamätník Ľudovít Štúr – Alexander Dubček.

Bánovce nad Bebravou: Súsošie – pamätník povstalcov revolučných rokov 1848-49 prvý svojho druhu na Slovensku a najvydarenejší (1936).

V bývalej obci Horné Ozorovce: evanjelický historický kostolík z 18. storočia, kde sa sobášil štúrovský básnik Janko Kráľ s výstavkou; miesto posledných posmrtných bohoslužieb Ľ. Štúra.

Dežerice: pamätná tabuľa štúrovca, spolužiaka Ľ. Štúra Janka Kišša, propagátora a tvorcu organizácie slovenského včelárstva; jeho hrob na cintoríne.

Podlužany: tri zvony – Ľ. Štúr – J. M. Hurban – M. M. Hodža.

Veľké Držkovce (m. časť Dolné Držkovce): rodisko a pamätník štúrovcov bratom Dr. Ľudovítovi a Mikulášovi Dohnányovcom.

Rybany: hrob na cintoríne kňaza Františka Xavera Stravičiča, spolupracovníka štúrovcov v nitrianskom seminári.

Zemianske Podhradie v Bošáckej doline: pamätný dom s expozíciou, hrob Samuela Štúra ml. na cintoríne, na nádvorí pred tamojším evanjelickým kostolom, miesto sústreďovania slovenských dobrovoľníkov v r. 1848, prílesko-ostrolúcky kaštieľ – spojený s ľúbostným príbehom Ľ. Štúra s A. Ostrolúckou, pamätná tabuľa rodáka – štúrovca Ladislava Paulínyho.

Nové Mesto nad Váhom: socha J. M. Hurbana v parku, muzeálna expozícia na námestí.

Lubina: rodný dom Samuela Štúra st. s muzeálnou expozíciou. Podľa neho pomenovaná miestna základná škola.

Beckov: rodný dom štúrovca J. M. Hurbana s pamätnou tabuľou na evanjelickej fare, muzeálne expozície v bývalej kúrii, rodný dom a pamätná tabuľa Dionýza Štúra, v parku pamätník štúrovcov Karola a Jaroslava Borika, hrob Karola Borika na cintoríne, Základná škola J. M. Hurbana.

Trenčianske Stankovce: hrob štúrovca Pavla Čendekoviča (v časti Malé Stankovce).

Čachtice: pamätná skala rímskokatolícka fara – miesto posledného tatranského stretnutia účastníkov k uzákoneniu spisovnej slovenčiny – pamätná tabuľa (1847), muzeálne expozície v kaštieli, viaceré pamätné tabule.

Stará Turá: múzeum a pamätné tabule na rok 1848-49 v meste a v chotári obce na kopaniciach, hroby padlých účastníkov na cintorínoch.

Kostolné: pamätná skala s tabuľou na pamiatku stretnutia Ľ. Štúra – J. M. Hurbana – M. M. Hodžu, hrob štúrovca Jána Trokana.

Zo **Starej Turej** dá sa prejsť na **Myjavu** do Múzea Slovenských národných rád.

Pamätných miest po rod. Štúrovcov, štúrovcov a ich podporovateľov je v regióne ešte viac (Moravské Lieskové, Dolné Srnie, Adamovské Kochanovce, Trenčianske Teplice, Nemšová, Žitná-Radiša, Horná Súča), na hornej Nitre (Nitrianske Rudno), na Považí (Domaniža, Záriečie pri Púchove).

Máme v našom okolí ešte nejaké ďalšie obce spojené so štúrovcami, v ktorých by ste kompetentným odporučili inštalovať pamätné tabule?

Žiadalo by sa umiestniť v budúcnosti pomníky a pamätné tabule v miestach, kde dosiaľ nie sú: **v Hámroch, v Trenčianskej Turnej, Trenčianskych Stankovciach, Rybanoch, Adamovských Kochanovciach, v Horných Ozorovciach, v Žitnej-Radiši.**

Rok Ľudovita Štúra je mimoriadne vhodnou príležitosťou na priblíženie odkazu tejto kľúčovej osobnosti našich národných a kultúrnych dejín nielen u nás, ale aj za hranicami.

Áno, výskumu a propagácii života a diela Ľ. Štúra sa venujú viaceré vedecké a kultúrno-osvetové inštitúcie s celoslovenskou a miestnou pôsobnosťou. V Trenčíne a v Novom Meste nad Váhom je to Trenčianske osvetové stredisko, Klub trenčianskych historikov SHS pri SAV, Trenčianske múzeum, MO Matice slovenskej, Verejná knižnica M. Rešetku v Trenčíne a Mestská knižnica Ľ. V. Riznera v Novom Meste a i. Za zásluhy o vedu a výskum udeľuje prezident SR Rad Ľudovita Štúra. Úctu Ľ. Štúrovi prejavujú okrem Slovenska v zahraničí najmä Slováci v názvoch krajských spolkov v USA, Kanade, Austrálii, Srbsku, Chorvátsku a inde.

Za rozhovor ďakuje: Mgr. Anna Vražďová

Hľadáme finančné zdroje pre KULTÚRU

VYŠEGRÁDSKY FOND

Malé granty

1. kultúrnej spolupráce (napr. festivaly, publikácie)
2. vedeckej výmeny a výskumu (napr. konferencie, publikácie)
3. vzdelávania (semináre, letné školy)
4. výmeny mladých ľudí (športové, vzdelávacie a kultúrne aktivity pre deti a mládež)
5. cezhraničnej spolupráce (projekty na hranici 2 štátov V4 – do 50 km od hraníc)
6. podpora turizmu (sprievodcovia, prezentácie, veľtrhy)

Plánovaná výška prostriedkov na rok: 640 000 €

Maximálna výška podpory na jeden projekt: 6 000 €

Uzávierka prijímania žiadostí: 1. september, 1. december 2015

Kompletné informácie nájdete na: http://visegradfund.org/grants/small_grants/

Štandardné granty

1. kultúrnej spolupráce (napr. festivaly, publikácie)
2. vedeckej výmeny a výskumu (napr. konferencie, publikácie)
3. vzdelávania (semináre, letné školy)
4. výmeny mladých ľudí (športové, vzdelávacie a kultúrne aktivity pre deti a mládež)
5. cezhraničnej spolupráce (projekty na hranici 2 štátov V4 – do 50 km od hraníc)
6. podpora turizmu (sprievodcovia, prezentácie, veľtrhy)

Plánovaná výška prostriedkov na rok: 2 200 000 €

Maximálna výška podpory na jeden projekt: 10 000 – 15 000 €

Uzávierka prijímania žiadostí: 15. september 2015

Kompletné informácie nájdete na: http://visegradfund.org/grants/standard_grants/
Zdroj: <http://visegradfund.org>

RADA EÚ – EURÓPA PRE OBČANOV

Opatrenie 2.1. Družobné mestá

Cieľom akcie 2 je motivovať občanov k demokratickej a občianskej účasti na úrovni Únie rozvíjaním chápania procesu tvorby politiky Únie zo strany občanov a propagovaním príležitostí na spoločenskú angažovanosť a dobrovoľníctvo na úrovni Únie.

Maximálna výška grantu: 25 000 €
Maximálna dĺžka trvania projektu: 21 dní

Uzávierka prijímania žiadostí: 1. september 2015

Kompletné informácie nájdete na: <http://www.europapreobcanov.sk/index.php/opatrenie-2-1/>

Opatrenie 2.2. Sieť partnerských miest

Žiadatelia: mestá, obce, asociácie partnerských miest, regionálne združenia, všetky úrovne samosprávy, samosprávne združenia a neziskové organizácie reprezentujúce samosprávy

Maximálna výška grantu: 150 000 €. Grant bude poskytnutý vo forme tzv. paušálnej sadzby

Maximálna dĺžka trvania projektu: 24 mesiacov (2 kalendárne roky)

Uzávierka prijímania žiadostí: 1. september 2015

Kompletné informácie nájdete na: <http://www.europapreobcanov.sk/index.php/opatrenie-2-2/>

Zdroj: <http://www.europapreobcanov.sk>

NADÁCIA TATRA BANKY – VIAC UMENIA

Podpora aktívnych skupín zložených z učiteľov, študentov všetkých troch stupňov vysokoškolského štúdia a slobodných umelcov, ktorí sa venujú tvorbe s cieľom vytvoriť umelecké dielo. Prostredníctvom renomovaných umelcov a skúsených pedagógov sa s tvorivým procesom zoznamujú aj budúci umelci z radov študentov.

Plánovaná výška prostriedkov grantového programu: 50 000 €
Maximálna výška podpory na jeden projekt: 3 000 €
Termín otvorenia programu: 1. jún 2015

Uzávierka prijímania žiadostí: 30. september 2015

Kompletné informácie nájdete na: <http://www.nadaciatatrabanky.sk/index.php/grantove-programy/viac-umenia/>
Zdroj: <http://rozvojvidieka.webnode.sk/grantove-vyzvy/>

NADÁCIA VOLKSWAGEN SLOVAKIA

Grantový program „Zelené vzdelávanie“ je jeden z nových grantových programov nadácie plánovaných na rok 2015. Jeho cieľom je podpora vzdelávania detí v oblasti životného prostredia a ekológie.

Žiadateľ: Materské školy, základné školy, občianske združenia a neziskové organizácie podporujúce ekologické vzdelávanie detí.

Maximálna suma podpory: 2 000 € á projekt

Realizácia projektov: november 2015 – október 2016 (projekt môže mať i kratšie trvanie, avšak v danom časovom rozpätí)

Prihlásenie: výzva bude zverejnená v auguste 2015.

Zdroj: <http://www.vssr.sk/clanok-z-titulky/grantovy-program-zelene-vzdelavanie.htm>

OTVORENÝ GRANT 2015

Nadácia Slovenskej sporiteľne prijíma počas celého roka žiadosti o podporu od rôznych organizácií. Do otvoreného grantu môžete poslať projekty z oblasti:

- športu
- kultúry
- vzdelávania
- sociálnej pomoci a zdravia

Projekty sa podávajú prostredníctvom elektronickej podateľne.

Nadácia Slovenskej sporiteľne sa sústreďuje na podporu verejnoprospešných aktivít mimovládnych organizácií.

Zdroj: http://www.vssr.sk/vyhladavanie/aktualne-vyzvy_

SPP A NADÁCIA SPP

Verejnoprospešný program SPPoločne podporí čo najväčší počet menších regionálnych projektov v rámci Slovenska. Jeden projekt môže získať podporu od 3 000 do 6 000 €. Od 8. júna do 13. júla 2015 môžu všetky nepodnikateľské právnické osoby prihlasovať svoje projekty v dvoch kategóriách:

- **SPPOLOČNE PRE ĽUDÍ** – rozvoj kultúry a športu vo vašej obci, meste alebo komunite
- projekty zamerané na kultúrno-spoločenské, kultúrno-výchovné, kultúrne a verejnoprospešné podujatia a akcie určené pre rôzne skupiny obyvateľstva s cieľom zvyšovať kvalitu ich života;
- projekty na podporu športovo-spoločenských podujatí a akcií;
- projekty zamerané na oblasť športu, na pohybové a voľnočasové aktivity určené pre rôzne skupiny obyvateľstva;
- **SPPOLOČNE PRE DOMOVINU** – rozvoj vzdelávania a skvalitňovanie životného prostredia.
- podpora projektov zameraných na vybudovanie, rozvoj, skvalitnenie a obnovu verejných priestorov, športovísk, detských ihrísk a parkov;
- zamerané na vzdelávanie a rozvoj v oblasti ochrany prírody, ochrany a skvalitnenia životného prostredia, výchovno-vzdelávacie aktivity podporujúce vytváranie podmienok pre trvalo udržateľný rozvoj lokality/regiónu;
- prispieť k zlepšeniu životného prostredia v konkrétnej lokalite (napr. záchrana a zveľadenie zelených miest v obciach a mestách, fyzická premena konkrétneho miesta a pod.)

Viac informácií na www.sppolocne.sk
Rubriku pripravila: A. Vražďová

Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne si uvedomuje význam osobnosti Ľudovita Štúra a jeho neoceniteľný prínos k formovaniu slovenského národa a k našim moderným dejinám. Dvojsté výročie jeho narodenia je pre nás jedinečnou príležitosťou pripomenúť si jeho životné okamihy v mestách a obciach okresov Trenčín, Nové Mesto nad Váhom a Bánovce nad Bebravou, ktoré sú úzko zviazané so životom a pôsobením Ľudovita Štúra a štúrovcov.

S týmto cieľom pripravujeme v celom regióne sériu podujatí (pietne spomienky, odborné semináre, sprievodné kultúrne programy, výstavu, slávnostné služby Božie) pre laickú i odbornú verejnosť v rámci projektu **KÝM DUCH V NÁRODE, NÁROD ŽIJE**, ktorý realizujeme s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky.

28. 8.	☞ Žitná-Radiša – odhalenie pamätnej tabule Štefanovi Horníkovi, štúrovskému krajčirovi, priateľovi Ľudovita Štúra, spisovateľovi
6. 9.	☞ Lubina – VZLIETLI ORLY VYSOKO – Pásmo slovenskej národnej hudby a umeleckého slova pri príležitosti 200. výročia narodenia Ľ. Štúra (Účinkujú: DANUBIUS OCTET SINGERS s dirigentom Danielom Simandlom predstavia skladby slovenských autorov na texty Ľ. Štúra, štúrovskej básnickej generácie a autorov inšpirovaných štúrovcami. Recituje majster Juraj Sarvaš, ktorý pripravil jedinečný výber básní a prejavov Ľ. Štúra a jeho generačných druhov.
23. 9.	☞ Trenčín – Štúrovské tradície na Považí
10. – 11. 10.	☞ Zemianske Podhradie – Bošáca – spomienkové slávnosti na životné okamihy Ľudovita Štúra, Ladislava Paulínyho a Pavla Doležala
21. 10.	☞ Nové Mesto nad Váhom – Štúrovské tradície v Novom Meste a okolí
október	☞ Bánove nad Bebravou – Dolné Ozorovce – Štúrovské tradície v Bánovciach nad Bebravou a okolí

Bližšie informácie o programoch pripravovaných podujatí nájdete priebežne na našej webovej stránke.

VRCHOLNÉ PODUJATIE ROKA ĽUDOVITA ŠTÚRA 2015

24. a 25. 10. 2015 sa uskutočnia celonárodné oslavy 200. výročia narodenia Ľudovita Štúra v Uhrovci, jeho rodisku.

VOJANO – PREŠKAKOVANIE OHŇA

Letný zvykoslovný cyklus otváral cirkevný sviatok zoslania Ducha svätého – sviatky Turíc a slávil sa sedem týždňov pred Veľkou nocou. Sviatky Turíc sa nesú v znamení radosti zo sviežej zelene ako symbolu nadchádzajúceho leta. Preto si ľudia zeleňou zdobili svoje príbytky. Do okien zasúvali najmä lipové vetvičky. Keď boli v minulosti drevené domy, tak sa pribíjali celé vetvičky zelených lipových halúzok na brány alebo uhly domov.

Zvyk na oslavu letného slnovratu, ktorý je známy a rozšírený aj na Slovensku – „jánske ohne“, má svoj pôvod v indoeurópskej mytológii starých Slovanov. V minulosti bol každý slnovrat chápaný za začiatok nového obdobia vhodný na regeneráciu síl pre prírodu i človeka. Veď na Jána majú najväčšiu moc všetky živly – zem, voda i oheň. Ohňu sa pripisovala magicko-očistná funkcia. Ľudia v minulosti verili, že byliny nájdené v túto magickú noc majú ozdravujúce účinky. Korene týchto zvykov siahajú až do predkresťanských časov a tento deň, keď má meniny Ján, sa považuje za deň narodenia Jána Krstiteľa, ktorý bol považovaný za patróna pastierov, remenárov a kožušníkov. Pastieri tento sviatok považovali zo svoj a oslavovali ho ohňami a bohatou hostinou. U nás v trenčianskych dedinách bol tento zvyk v rôznych podobách. Niekde ho dievky spievali, mládenci spolu s nimi ohne preskakovali, spoločne sa bavili, inde ohne iba pálili... Sviatok svätého Jána znamenal vyvrcholenie leta a dobu letného slnovratu. Starí ľudia hovorili, že „zeliny na Jána zbierané veľkú moc majú“.

Aj v Kubre bolo zachovaných niekoľko pekných zvykov z oslavy svätójánskej noci. Povrávalo sa, že vo svätójánsku noc len do polnoci spieva slávik tak a tak pekne, „až sa krvú potí“. Zasa pri Veľkej srudni v „Jelline“ vraj liečivá zelina rozkvitne cez pravú polnoc a má až čarovnú moc. Túto zeleninu môže uvidieť len ten, kto má pevný úmysel odtrhnúť ju, ale nesmelo to byť do holej ruky, len do nejakej bielej handričky. V Kubre o tom rozprával hájnik. Nik však spomínanú zelinu nevidel. Pretože aj tí najodvážnejší chlapi sa zo strachu nedostali na to pravé miesto, ale len niekoľko krokov a potom sa vrátili do dediny.

Všelijaké poverby mali Kubrania na tieto dni. Od nepamätí si však zachovali pekný svätójánsky zvyk „Vojano“ – preskakovanie ohňa. Je to „dievsky“ zvyk, pripravovaný už týždeň vopred. Veď bolo nutné pozaháňať slamu na pálenie ohňa. Vtedy po domoch, na stodolách a rôznych šopách boli ešte slamené strechy. Po jednom – po dva „zdošky“ ukradli gazdovi zo strechy a tie uschovali na predvečer Jána (23. 6.) Potom, keď sa v predvečer Jána pred kostolom schádzali dievky po dvoch-troch kamarátkach, každá musela mať pod pazuchu „dva-tri zdošky“ slamy. Dievky šli dolu dedinou na miesto, kde sa malo odbať Vojano „celú širinu“ spevom a napríklad spievali: „To kubranské pole pekne vyorané vypustel Janičko štyri kone vrané.“ A keď prišli na stanovené miesto začali spievať: „Pochválen buď Ježiš Kristus, Vojano. Až na veky vekov amen, Vojano. Narodel sa svätý Ján v pro-

stred leta, Vojano. Keď je najväč sinokvieťa, Vojano...“ Počas spevu „pohádzali zdošky“ slamy na jednu hromadu a medzitým „kutárka“ – dievča určené na udržiavanie ohňa, zapálila už vopred ňou pripravené tri-štyri „zdošky“ slamy. Dievky, ktoré mali v rukách aj zeliny (kamilky, repík atď.), sa zoskupili okolo ohňa a takto si spievali: „Kadili sme zeliny, aby dobre hojili, Vojano...“ No, nesmeli chybať ani mládenci, ktorých prilákal ku svätójánskemu ohňu krásny spev dievok, ktorý sa večer niesol celou dedinou. Veru nedali sa ani oni zahanbiť po spevackej stránke. Keď išli dievky „kuknúť“, kerá najlepšie skáče“ spievali si: „Nebolo ma doma, za štyri nedele, vyróslo mi žitko, zelené na dvore...“ Keď prišli na miesto, uvideli, ako dievky bosé, okrem kutárky, oheň „preskacovali“. A veru ku koncu sa stalo aj to, že sa pre dym nevideli, zrazili sa a posadili do pahreby. To vám bolo smiechu. Keď dohárala ostatná slama, „kutárka“ ju poopravila, aby dobre do popola zhorela a ostatné dievky sa lúčili s Vojanom: „Vojaničko, dobrú noc, Vojano prideme ti na takto rok na pomoc, Vojano.“

Mládenci sa pomaly priblížili k dievkam, keď dohorela posledná slama a nakrátko, veselo sa s nimi pobavili. Potom sa spoločne odobrali do dediny. Dievčatá v dvoch-troch radoch popredu a mládenci za nimi spolu spievajúc nejakú peknú pieseň. Najčastejšie to bola: „Oliva, oliva, zelená oliva, povedz mi oliva, kde milý chodieval...“ Zástup dievok a mládenčov sa zastavil pred kostolom. Tu si po krátkom, veselom rozhovore popriali „dobrú noc“ a rozišli sa. Okrem mládenčov, ktorí tam mali svoju milú, pretože tú bolo treba „vystrojiť“, prípadne išli „na vohľady“. Oslava svätójánskej noci – Vojano sa takto skončila. V starej Kubre sa Vojano slávilo len jeden večer, a to v predvečer Jána 23. 6. Neskôr sa oslava Vojana prevádzala tri dni: v predvečer Jána, večer na Jána a večer po Jánovi. Vojano sa slávilo „až po večerném zvonení“. Veď ako starí Kubrania vraveli: „Svätójánska noc má odpradáva čarovnú moc.“

Spracovala: Jaroslava Kohútová; foto: Lukáš Lehocký

... možnosť zapožičať mobilnú výstavu s názvom
MISIA V KONTEXTOCH A SÚVISLOSTIACH

Nenáročné na realizáciu a ešte k tomu zdarma. Zaujali sme vás?
Ak áno, nech sa páči, čítajte ďalej.

Jedinečná putovná výstavná prezentácia osemnástich sakrálnych kultúrnych pamiatok 9.–12. storočia v Trenčianskom, Trnavskom, Zlínskom a Juhomoravskom kraji s názvom **Misia v kontextoch a súvislostiach prostredníctvom veľkoformátových reprodukcii originálnych ilustrácií a sprievodných textov približuje verejnosti známe i menej známe kultúrno-historické objekty spojené s cyrilometodskou misiou a počiatkami kresťanstva.**

Prezentované lokality v Trenčianskom kraji: Skalka pri Trenčíne • Trenčín • Pominovec • Veľký Klíž • Krásno • Sádok • Kšinná.

V Trnavskom kraji: Kopčany • Ducové • Kostolec • Skalica

V Zlínskom kraji: Velehrad • Uherské Hradiště • Sady • Staré Město „Na Valách“ • Hora sv. Klimenta u Osvětimanu • Modrá u Velehradu.

V Juhomoravskom kraji: Mikulčice • Pohansko u Břeclavi • Rajhrad.

Autormi sprievodných textov sú Mgr. Igor Zmeták, PhD. a PaedDr. Jiří Jilík. Ilustrácie a grafické stvárnenie veľkoformátových reprodukcii je dielom Jozefa Vydňáka.

Výstava začala svoje putovanie slovenskou premiérou v Skalke pri Trenčíne, ktorá je najstarším pútnickým miestom a je aj jednou z prezentovaných lokalít, neďaleko ktorej sa nachádza vyvýšenina, ľudovo nazývaná Chochel. Patrí medzi najvýznamnejšie kultúrno-historické lokality v okolí Trenčína, kde sa našli nálezy z obdobia staršej doby bronzovej, bolo tu keltské sídlo ľudí púchovskej kultúry, neskôr prišli Germáni, bývalo sa tu v dobách rímskych. Vzhľadom na množstvo archeologických nálezov sa v miestnom ústnom podaní traduje, že na vrchole bol v predkresťanských časoch chrám zasvätený bohyni Venuši.

Výstavná prezentácia bola doteraz sprístupnená i v niektorých ďalších lokalitách, ktoré sú súčasťou výstavy aj na moravskej strane. Vznikla

vďaka podpore z Fondu mikroprojektov v rámci Operačného programu cezhraničnej spolupráce SR–ČR v spolupráci s Klubom kultury Uherské Hradiště. Veľký záujem a odozva spokojných návštevníkov doteraz realizovaných výstav naznačujú, že ambície a ciele projektu sú reálne a projekt prispieva k poznaniu a propagácii vzácných a zaujímavých lokalít, ktoré sú pre záujemcov výzvou na ich objavovanie.

Zámerom výstavy je populárno-náučnou formou priblížiť kontexty a súvislosti misie, prijímania kresťanstva a prelínania západných a východných kresťanských tradícií na území dnešného západného Slovenska a Východnej Moravy.

Technický popis výstavy:

Výstavná prezentácia pozostáva z 20 kusov hliníkových tabúl (100 × 70 cm), z toho je 18 ks tabúl s vyobrazením objektov s textami, 1 ks s úvodným popisom a 1 ks tabuľa s publicitou.

Tabule sú opatrené otvormi na ich zavesenie, prípadne je možné umiestniť ich na ateliérové stojany, ktoré vám tiež môžeme poskytnúť.

Ak vás zaujala táto ponuka na spiestrenie vašich aktivít, nenáročná na realizáciu a ešte k tomu zdarma, neváhajte nás kontaktovať. K dispozícii máme aj propagačné materiály (do vyčerpania zásob).

Kontakt:

Mgr. Anna Vražďová, tel. 032/6555328, 0901918804, anna.vrazdova@tnos.sk

KULTÚRNE SPEKTRUM • Časopis Trenčianskeho osvetového strediska v Trenčíne

Vydalo: Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne v zriaďovateľskej pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín • IČO: 34059172 •

Zodpovedná redaktorka: Mgr. Anna Vražďová, č. tel.: 032/6555 328, e-mail: osveta@tnos.sk
• Grafická úprava: Ing. Vladimíra Kmeťová • Jazyková úprava: Jana Muchová • Fotografie TNOS: Zdenko Štefánik
• Náklad: 250 ks • Foto na obálke: Lukáš Lehocký – DFS Štvorlístok Tr. Turná • Jún 2015

www.tnos.sk

55. KOPANIČÁRSKÉ SLAVNOSTI

10.-12. 7. 2015 STARÝ HROZENKOV

PŘÍRODNÍ AMFITEÁTR

PÁTEK 10. 7. 2015

18.00 SETKÁNÍ U LÍPY BRATRSTVÍ

DH HROZENČANÉ, DH DRIETOMANKA
ŽPS ČEČERA, SPEVOKOL DRIETOMA

MALÉ PÓDIUM

19.00 DH HROZENČANÉ A DRIETOMANKA

20.00 VÍTEJTE NA KOPANICÍCH

FTS TRÚFALCI, FSK LEHOŤANKA,
LK HUNCÚTI, GAJDOŠI Z KOPANIC,
KOPANIČÁR, ŽPS ČEČERA

20.30 CM OHNICA

21.00 LUCIE BÍLÁ A ARAKAIN

23.00 OHŇOSTROJ

LIDOVÉ VESELICE

DH TEXTILANKA, LOFOŠI,
CM FILIPA KAMASE, ARTEMIS

SOBOTA 11. 7. 2015

14.00 JARMARK LIDOVÝCH VÝROBCŮ

MALÉ PÓDIUM

14.00 KONCERT DH HROZENČANÉ

15.00 DO ZPĚVU A DO TANCA

FS VÁH, FSK ZÁRIČANKA, FS KOTÁR,
FS KUNOVJAN, FSK ROZVADŽAN,
FS CIFRA L. KRAVÁČKOVÉ A CM OHNICA

20.30 MORAVANKA JANA SLABÁKA

VELKÉ PÓDIUM

16.30 SETKÁNÍ NA KOPANICÍCH

FS VÁH, FSK ZÁRIČANKA, FS KOTÁR,
FS KUNOVJAN, FSK ROZVADŽAN,
FS CIFRA L. KRAVÁČKOVÉ A CM OHNICA

18.30 SLAVNOSTNÍ ZAHÁJENÍ

KOPANIČÁR, ČEČERA, MUŽSKÝ SBOR

19.00 VUS ONDRÁŠ

PŘÍBĚH ZBOJNÍKA - LIDOVÉ TANEČNÍ DIVADLO

NEDĚLE 12. 7. 2015

10.30 SLAVNOSTNÍ MŠE SVATÁ

SPEVOKOL DRIETOMA

KONCERT NA NÁMĚSTÍ

11.30 DH HROZENČANÉ

VELKÉ PÓDIUM

13.00 JARMARK LIDOVÝCH VÝROBCŮ

13.00 DH STAROHROZENSKÁ KAPELA

14.00 FOLKLORNÍ ODPOLEDNE

DFS KOPANIČÁREK, HRADIŠTÁNEK,
NEZÁBUDKY, FS KOHÚTEK A CM STRUČEK

15.30 POD MÁJOM

DFS KOPANIČIARIK, SFS KOPA, FS KOPANIČIAR

17.00 PETR BENDE & BAND

A CIMBÁLOVÁ MUZIKA GRAJČÁR

19.00 LIDOVÉ VESELICE

DH VLČOVANKA, VSP BAND

KULTÚRA A OSVETA V TLAČI

PRÍLOHA

ODPORÚČAJÚCA BIBLIOGRAFIA

I. ŠTÁTNA SPRÁVA A SAMOSPRÁVA

Kontrola v obecnej samospráve / Jozef Tekeli, Marian Hoffmann. - 1. vyd. - Bratislava : EUROKÓDEX, s.r.o., 2013. - 280 s.

Vonkajší i vnútorný kontrolný systém vo verejnej samospráve.

...

Model optimálneho fungovania modernej štátnej správy : vedecká monografia / Ladislav Hrtánek. - 1. vyd. - Bratislava : Paneurópska vysoká škola; Žilina : Eurokódex, 2013. - 199 s.

...

Občiansky zákonník : s rozsiahlym komentárom a judikatúrou po poslednej novele vykonanej zákonom NR SR č. 69/2012 Z. z. : platný od 1. januára 2013. - 8. dopl. vyd. - Bratislava : Nová Práca, 2013. - 676 s.

...

Regionálne analýzy a plánovanie / Beáta Adamkovičová. - 1. vyd. - Trenčín : Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne, Fakulta sociálno-ekonomických vzťahov, 2013. - 124 s.

Publikácia o regionálnom rozvoji.

...

Slovensko-český cezhraničný región genius loci / Jaroslav Vencálek. - 1. vyd. - Prešov : Prešovská univerzita, 2013. - 423 s.

Cezhraničná spolupráca regiónov, duchovné aspekty krajiny a kultúra identity.

...

Sociálne zabezpečenie / Eva Rievajová a kolektív. - 1. vyd. - Bratislava : Ekonóm : Ekonomická univerzita v Bratislave, Národohospodárska fakulta, 2013. - 341 s.

...

Ústavné právo Slovenskej republiky / Alexander Brösl a kolektív. - 2. upr. vyd. - Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. - 423 s.

Dejiny ústavy a územnej samosprávy na Slovensku.

...

Verejný sektor / Martina Klierová, Ján Kútik. - 1. vyd. - Trenčín : Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne, Fakulta sociálno-ekonomických vzťahov, 2013. - 190 s.

Rozpočty, kontrolná činnosť a ekonomika verejného sektora.

...

Daňové zákony 2015 : XXL Profi s aktualizáciou : úplné znenia platné v roku 2015 : zákon o dani z príjmov : zákon o dani z pridanej hodnoty : zákon o miestnych daniach : zákon o dani z motorových vozidiel : daňový poriadok. - 1. vyd. - Bratislava : DonauMedia, 2014. - 144 s.

...

Zákon o obecnom zriadení : komentár / Jozef Tekeli, Marian Hoffmann. - 1. vyd. - Bratislava : Wolters Kluwer, 2014. - 773 s.

...

Zákonník práce : úplné znenie Zákonníka práce č. 311/2001 Z. z. v znení zákonov ... s podrobným komentárom a judikatúrou : platný od 1. marca 2015. - Bratislava : Nová Práca, 2015. - 302 s.

...

Zmeny v ochrane osobných údajov : účinné od 15. apríla 2014 / Tomáš Mičo. - [1. vyd.]. - Bratislava : Wolters Kluwer, 2014. - 46 s.

Nové právne predpisy ochrany osobných údajov na Slovensku.

II. OSVETA, KULTÚRA

Slovenská ľudová architektúra / Janka Krivošová ; [autor básní Milan Rúfus] ; [fotografie a obrazový materiál L. Foltýn ... [et al.]]. - 1. vyd. - Bratislava : Trio Publishing : Slovenská technická univerzita, Fakulta architektúry, 2012. - 175 s.

Dejiny vidieckeho urbanizmu na Slovensku.

...

Slovenská vlastiveda. IV, Nitrianska župa / Drahoslav Machala ; [fotografie Drahoslav Machala a archív autora]. - [1. vyd.]. - Martin : Matica slovenská, 2012. - 316 s.

...

Slovenská vlastiveda. VII, Košická župa / Drahoslav Machala ; [fotografie Drahoslav Machala ... [et al.]] ; [grafická úprava Peter Ďurík]. - Martin : Matica slovenská, 2012. - 360 s.

...

State a články k slovenskému stredoveku / Matúš Kučera ; zostavil Martin Homza. - 1. vyd. - Bratislava : Post Scriptum : Libri Historiae, 2012. - 417 s.

Hospodárske a sociálne dejiny stredovekého Slovenska.

...

Biografický lexikón Slovenska. V., Km-L / [zostavil a redakčne upravil kolektív pracovníkov Národného biografického ústavu Slovenskej národnej knižnice v Martine]. - Martin : Slovenská národná knižnica, Národný biografický ústav, 2013. - 852 s.

Do 5. dielu biografického lexikónu sú zaradené významné osobnosti Slovenska zomreté do 31. 12. 2000.

...

Od porážky k porážke : Slovensko v stredoveku / Róbert Beutelhauser ; ilustrovala Katarína Slaninková. - 1. vyd. - Bratislava : Slovart, 2013. - 165 s.

Dejiny stredovekého Slovenska, obdobie monarchie nazývanej Uhorské kráľovstvo, ktoré existovalo takmer 1000 rokov.

...

Povesti o slovenských hradoch. 1 / Ján Domasta ; [ilustrácie Jiří Petráček]. - 4. vyd. - Praha : Ottovo nakladatelství, 2013. - 507 s.

...

Povesti o slovenských hradoch. 2 / Ján Domasta ; [ilustrácie Jiří Petráček]. - 4. vyd. - Praha : Ottovo nakladatelství, 2013. - 496 s.

Dvojdielna publikácia o povestiach a dejinách slovenských hrádov.

...

Pravidlá slovenského pravopisu / [Slavomír Ondrejovič ... [et al.]]. - 4. nezm. vyd. - Bratislava : Veda, 2013. - 590 s.

...

Slovenskí generáli : 1939-1945 / [autori: Peter Jašek, Branislav Kinčok, Martin Lacko] ; [zodpovedný redaktor Pavol Kršák]. - [1. vyd.]. - Praha : Ottovo nakladatelství, 2013. - 392 s.

Encyklopédia slovenských generálov v 2. svetovej vojne.

...

Zlatá kniha Slovenska : dokumenty slovenskej štátnosti / [na vydanie pripravil Drahoslav Machala] ; [odborná spolupráca Richard Marsina]. - [1. vyd.]. - Martin : Matica slovenská, 2013. - 163 s.

Dejiny slovenskej štátnosti.

...

Najkrajšie cyklovrcholy : [25 cyklistických trás] / Karol Mizla, zostavil: Karol Mizla a Daniel Kollár ; [fotog.: Karol Mizla ... [et al.]]. - 1. vyd. - Bratislava : Dajama, 2014. - 207 s.

Cyklistické trasy na Slovensku.

...

Pôvod hlaholiky a Konštantínov kód / Ľubomír Kralčák. - [1. vyd.]. - Martin : Matica slovenská, 2014. - 207 s. *Dejiny slovanského písma.*

III. REGIONÁLNE DOKUMENTY

Iľavská kotlina a Valašskokloboucko : zborník príspevkov z terénneho výskumu projektu Tradície nás spájajú / [zostavil Richard Benech]. - Vyd. 1. - Dubnica nad Váhom : Mesto, 2012. 134 s.

Zborník príspevkov je jedným z výstupov projektu cezhraničnej spolupráce „Tradície nás spájajú“ medzi Dubnicou nad Váhom na Slovensku a Valašskými Kloboukami v Česku, Krivoklát, Mikušovice, Nemšová, Omšenie, Pruské, Skalka n. V., Trenč. Teplá, Trenč. Teplice, Trenčín, Tuchyňa, Vršatské Podhradie...

...

MAS Vršatec : sprievodca regiónom / [texty pripravili a zostavili Petra Šupáková ... [et al.]. - Horná Súča : Miestna akčná skupina Vršatec, o. z., [2012]. - 100 s.

Informačný katalóg Miestnej akčnej skupiny Vršatec – Sprievodca regiónom je vydaný v rámci realizácie Integrovananej stratégie rozvoja územia MAS Vršatec z Programu rozvoja vidieka SR 2007–2013 v súlade s aktuálnym Usmernením pre administráciu osí 4 Leader.

...

Ľudové piesne, spevné a tanečné tradície z Mníchovej Lehoty : [piesňová a tanečná monografia Mníchovej Lehoty s komentármi k ľudovým spevným a tanečným tradíciám] / zostavil a komentáre napísal Jozef Lehotský ; [piesne a informácie zozbierali manželka Eleonóra a Ferdinand Kubalovci, Jozef Lehotský a Jaroslav Vlček]. - Mníchova Lehota : Obecný úrad, 2012. - 197 s.

Bohatý zborník ľudových piesní z Mníchovej Lehoty s no-tovým materiálom.

...

Bošácka dolina na historickej fotografii / Daniel Bradáč ; [grafická úprava Ján Karlík]. - 1. vyd. - Bošáca : Obec Bošáca, 2013 (Bratislava : Ultra Print). - 176 s.

Monografia je obohatená množstvom historických fotografií.

...

Ľudový odev Iľavskej kotliny / Richard Benech a kol. - [1. vyd.]. - Dubnica nad Váhom : Mesto Dubnica nad Váhom, 2013. - 158 s.

Publikácia o ľudových krojoch Iľavskej kotliny obohatená bohatým obrazovým materiálom.

...

Nové Mesto nad Váhom : vlastivedná monografia mesta. Druhá časť / zostavovateľ Jozef Karlík ; autori Eva Berková ... [et al.]. ; jazyková úprava Martina Trebatická. - 1. vyd. - Nové Mesto nad Váhom : Tising, 2013. - 192 s.

...

Opatová nad Váhom : z minulosti našej obce / Stanislav Vančo a kolektív. - 1. slovenské vyd. - [Trenčín] : A21, 2013. - 230 s.

Publikácia k 775. výročiu prvej písomnej zmienky o bývalej samostatnej obci Opatová nad Váhom.

...

Rodinné príbehy bez rodín : k 40. výročiu vzniku Detského mestečka Trenčín-Zlatovce / Branislav Ladický ; [fotografie: Branislav Ladický, Rastislav Polák, Eva Čunderlíková]. - 1. vyd. - Bratislava : H plus, 2013. - 80 s. *Príbehy jedného z chovancov Detského mestečka v Zlatovciach.*

...

Trenčianska stolica / Matej Bel ; [zostavili Martin Turóci, Imrich Nagy]. - [1. vyd.]. - V Čadci : Kysucké múzeum, 2013. 448 s.

Život a dielo slovenského učenca.

...

Biskupský kaštieľ v Kostolnej pri Trenčíne : pôsobenie redemptoristov na tomto mieste v rokoch 1923–2013 / [Martin Macko]. - [1. vyd.]. - Bratislava : Redemptoristi – Slovo medzi nami, 2014 (Liptovský Mikuláš : Reproservis). - 61 s.

...

Horná Súča : monografia obce / kolektív autorov ; [autor-ský kolektív Iveta Bohálová ... [et al.]. ; fotografie Michal Lašut ... [et al.]. - 1. vyd. - [Martin] : Vydavateľstvo FOMI, s.r.o., 2014. - 295 s.

...

Chocholná-Velčice : monografia obce / [zostavovateľ] Igor Zmeták a kolektív ; [fotografie Eva Mišáková Abelová ... [et al.]. - 1. vyd. - Chocholná-Velčice : Obec, 2014. - 310 s.

...

Kornel Földvári / Tina Čorná, [Vladimír Petřík... [et al.]. - 1. vyd. - Bratislava : Divadelný ústav, 2014. - 118 s.

Publikácia o nedávno zosnulom spisovateľovi, trenčianskom rodákovi.

...

Niekďajšia samostatná obec Kubrica : 1439–1963 / [autori Jaroslav Baláž, ... [et al.]. ; zostavovateľ Peter Kocnár]. - [1. vyd.]. - Trenčín : Trenčianske folklórne združenie STO-DOLA, 2014 (Trenčín : Agentúra Pardon). - 96 s.

...

Okno do kláštornej medicíny : kultúrno-historická príloha katalógu 7. ročníka medzinárodného výtvarno-literárneho sympózia ORA ET ARS – Skalka 2014 / zostavil Igor Zmeták ; [grafická úprava Jozef Vydrnák]. - Trenčín : Mesto Trenčín, 2014. - 57 s.

Samostatná príloha katalógu Ora et ars, tento rok venovaná tematike prírodného liečiteľstva.

...

ORA ET ARS – Skalka 2014 : [7. medzinárodné výtvarno-literárne sympóziu ORA ET ARS – Skalka 2014 : 16. jún – 22. jún 2014, Areál Malej a Veľkej Skalky pri Trenčíne / [kurátor podujatia a výstavy po sympóziu, autor názvu sympózia: Marián Kvasnička] : [konceptia a grafická úprava katalógu Jozef Vydrnák]. - [1. vyd.]. - Trenčín : [Mestský úrad], 2014. - 42 s.

Katalóg z medzinárodného umeleckého sympózia, ktorý sa už po siedmykrát uskutočnil v Skalke nad Váhom.

...

Politická mapa mesta Trenčín 1923–2010 / Miroslav Řádek. - 1. vyd. - Trenčín : Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne, Katedra politológie, 2014. - 94 s.

Politické strany a politická situácia v Trenčíne v rokoch 1923–2010.

...

Prievidza na starých pohľadniciach / Michal Dobiaš ; [zostavil Michal Dobiaš ; autori textov Erik Kližan, Michal Dobiaš ; archívne a zbierkové pohľadnice a fotografie Michal Dobiaš, František Kučiak]. - [1. vyd.]. - Prievidza : Patria I., 2014. - 87 s.

...

Slovenská vlastiveda. II, Trenčianska župa / Drahoslav Machala ; [zodpovedná redaktorka Júlia Schwandnerová ; grafická úprava Peter Ďurík] /. - [1. vyd.]. - Martin : Matica slovenská, 2014. - 374 s.

...

Vyniesť na svetlo dňa príbehy dlhej noci : rozhovory s Rudolfom Dobiášom / Anton Baláž. - 1. vyd. - Bratislava : Literárne informačné centrum, 2014. - 270 s.

Súčasťou publikácie je CD „Dobiáš, Rudolf: Rudolf Dobiáš číta z vlastnej tvorby“.

*Spracovala: Eva Struhárová,
Verejná knižnica Michala Rešetku
v Trenčíne*